

CSIKY GERGELY SZINMŰVEI
V.

CSIKY GERGELY

A KAVIÁR

Bohózat három felvonásban

Budapest.
Az Athenaeum R. Társ. kiadása.
1882.

SZEMÉLYEK.

(E szereposztással adatott először a nemzeti színházban, 1882. márczius 24-kén.)

Barlangi Achilles, Duna-gőzhajózási kapitány	Ujházy.
Brigitta	Szathmáryné.
Mártha rokonai, nagykoru kisasszonyok.	Györgyné.
Miranda	Lendvayné.
Mariska, ezeknek unokahuga	Csillag Teréz.
Poroszkay Tivadar, gyógyszerész	Vizvári.
Czili, neje	Vizváriné.
Beregi Oszkár	Benedek.
Lilly, volt léghajósnő	Molnárné.
Maszlaghy, gyógyszerész-segéd	Földényi.
Petykó, főszakács	Pintér.
Omor, alorvos egy tengeri hajón	Szigeti Imre.
Zúghy, ügyvéd	Hetényi.
Eduárd	Sántha.
Péter matrózok	Gonda.
Pisztráng, matróz-gyerek	Tárnoki G.
Róza, szobaleány	Palotai Piroska.
Vendéglős	Faludi.
Szakácsné	Császárné.
Pinczér	

Vidéki magyar színpadok e darab előadási jogát (Budapest főváros kivételével) egyedül az első magyar színházi ügynökség (Rajkai F. I.) által szerezhetik meg.

ELSŐ FELVONÁS.

(Vendéglői udvar a városligetben. Jobbra a vendéglő, terrasse-al, melyről nagy kétszárnyú ajtó nyílik a terembe. Lejebb a konyha-ajtó. Balra üres hordók, tyúk-ketreczek. Az udvaron fák alatt asztalok, székek. Hátról rácsos kerítés ajtóval. A kerítésen túl fák, melyek közül néhány villa teteje látszik.)

ELSŐ JELENET.

LILLY (az udvaron ül szivarozva, kávézva; kezében vékony lovagvessző.)

TIVADAR (fel s alá jár. Lilly előtt többször megáll s szerelmes pillantásokat vet rá sóhajtva.) VENDÉGLŐS. SZAKÁCSNÉ (a terrasse-on.)

Vendéglős (kezében levéllel.) Bábi! Bábi!

Szakácsné (jön a konyhából.) Mi baj?

Vendéglős. Hamar! rakjon tüzet, nagy társaság jó vacsorára, nyolcz személy - itt a levél - Barlangi Achilles, hajóskapitány...

Lilly (magában.) Jól sejtettem.

Tivadar (megáll, sóhajtva.) Ah! (Lilly megsuhintja vesszőjét, Tivadar tovább sétál.)

Szakácsné. Hajósnép? Ezek bizonyosan szeretik a halat. A múlt vasárnapról maradt egy kövér potykánk.

Vendéglős. Rántva?

Szakácsné. Halva.

Vendéglős. Ne kiabáljon úgy! Látja, hogy vendégek vannak az udvaron. Rendeltek valamit?

Szakácsné. A fehérszemély kávéit iszik – az úr nem rendelt semmit.

Vendéglős. Micsoda? Semmit? És még a hivatalos titkokat is kilesi?

Szakácsné. Hát avval a borjúmájjal mit csináljak, a ki a nyakunkon maradt?

Vendéglős. Ugyan ne kiabáljon úgy! Menjen dolgára a konyhába!

Szakácsné. Jól van, Jól. (El.)

Lilly (elejti vesszőjét.)

Tivadar (fölvesszi s mély bókkal átnyújtja.) Boldog vessző!

Lilly (vesszőjével az asztalra üt.) Köszönöm.

Tivadar (tovább sétál.) Milyen tűz! milyen idegek! Ah!

Vendéglős (Lillyhez siet.) Parancsol?

Lilly. Én? Semmit... Talán ez az ur...?

Vendéglős (Tivadarhoz.) Kiván valamit uraságod?

Tivadar (szerelmes pillantást vet Lillyre.) Kivánok? Oh igen! epedve kivánok - egy szívet.

Vendéglős. Avval nem szolgálhatok. Hanem ha máj tetszik - nagyon finom borjúmáj... Hej! Bábi! Bábi! egy porció borjúmáját!

Tivadar. Süsse meg a Bábiját és a borjúmáját! Egyik sem kell.

Vendéglős. Uraságod talán Barlangi ur társaságához tartozik?

Tivadar (büszkén.) Én a magam társaságához tartozom. (Tovább sétál.)

Vendéglős. Köszönöm én az ilyen vendégeket. (A konyha felé indul.)

Lilly (fölkel.) Pinczér!

Vendéglős. Kérem, én a vendéglős vagyok.

Lilly. Bánom is én! Pinczér, itt a felöltöm a széken; tegye el, míg visszajövök. (A rácsajtónál megáll s hosszú pillantást vet Tivadarra.) Nemsokára visszajövök. (Magában.) Előbb majd a másikkal végzek, s ha nem sikerül, akkor rajtad a sor, szép kis majmom! (Fenn.) Tegye el a felöltömet; nemsokára visszajövök. (El.)

Vendéglős. Hej! hát a kávé ára? Igaz, hiszen itt hagyta a felöltőjét zálogban. (Fölveszi a székről, nézegeti.) Bár vissza se jönné! (El a konyhába.)

Tivadar (egyedül.) Még visszajövök - háromszor mondta - rám nézett - milyen szemek! Megvárjam vagy utána menjek? Milyen tűz! milyen idegek! Ah! erre a kalandra volt nekem szükségem; már is úgy pezseg a vérem, mint a hiteles seidlitz-por. Csak mernék belekötni! Milyen pikáns nőszemély! Most bizonyosan a lombos fasorban sétál, és a sűrű bokrok közt epedve gondol rám - szeméből láttam - úgy van - bátorság! utána megyek, eléje kerülök s az első fordulónál - a sűrű bokrok közt - térdre hullok előtte... (Az ajtó felé siet, megbotlik, elesik.) Léptek - visszajött - annál jobb!

MÁSODIK JELENET.

TIVADAR. OSZKÁR.

Tivadar (a földön.) Imádott angyal, ime láss lábaidnál!

Oszkár. Hát ez micsoda?

Tivadar (magában.) Ördögbe! idegen ember. Hogyan vágjam ki magamat? (Fenn.) Ugyan kérem, merre van az állatkert?

Oszkár. Az állatkert? (Lehajol.) Mit látok! Tivi bácsi!

Tivadar. Oszkár!

Oszkár. Mit csinál itt Tivi bácsi?

Tivadar (zavartan.) Az állatkertet keresem.

Oszkár. Keljen fel hát a földről.

Tivadar. Mintha az olyan könnyen menne. (Oszkár segítségével fölkel, térdét tapogatja.) Jaj!

Oszkár. Megharapta az oroszlán? Láttam, épen most ment ki innen. Csinos kis vadállat.

Tivadar. Hagyj már békét azzal az oroszlánnal! Majd adna nekem oroszlánt a feleségem.

Oszkár. Hát a szép Czili nagysámat nem hozta fel Pestre, Tivi bácsi?

Tivadar: Pszt! incognito vagyok itt... Meg ne mondd a feleségemnek... Hanem te mit keressz itt Oszkár öcsém? A mint tudom, édes apád, Beregi barátom, a malaczkai uradalomba adott praxisra.

Oszkár: Pszt! én is incognito vagyok itt... Meg ne mondja a papának.

Tivadar: Ahá! neked is titkod van? Most már nem félek, hogy elárulsz a feleségemnek. Titoktartásért titoktartás!

Oszkár: Áll! (Kezet fognak.) Tudja meg tehát kedves Tivi bácsi -

Tivadar: Ugyan ne bácsizz engem! Nem vagyok én olyan öreg.

Oszkár: Bocsánat...! Tudja meg tehát, hogy van egy angyal, a kit Mariskának hívnak -

Tivadar: Nem ritka név az angyalok között.

Oszkár: A szomszédos jószágon lakik - három nagynénje őrzi, mint a sárkány - három vén leány - ezeké a jószág - megláttam - halálosan bele szerettem -

Tivadar: A jószágba?

Oszkár: Mit nekem a világ valamennyi jószága, adják a nénik annak, a kinek akarják, csak Mariskám legyen az enyém... Másképp nem férhettem hozzá, beálltam titkárnak a nénikhez, s ügyes viseletemmel úgy megnyertem kegyöket, hogy most már el sem lehetnek nélkülem. Pedig nehéz munka volt; mind a három más-más természetű; az egyik idealista, a másik gyakorlati, a harmadik nagyvilági hölgy... De ezt hosszú volna elmondani; elég az hozzá, hogy a nénik kegyelembe fogadtak, s most, hogy az egész család Pestre jött látogatni, engem is magukkal hoztak.

Tivadar: Értem, kópé, értem. No hát bizalomért bizalom. Én is kaland után járok - de meg ne mondd a feleségemnek -

Oszkár: Ne féljen Tivi bácsi!

Tivadar: Mondtam már, hogy ne bácsizz! Mikor az ember kalandok után jár, akkor nem bácsi. Aztán alig multam el negyvennégy esztendő - nem vagyok én ilyen nagy kamasznak a bácsija.

Oszkár: Nagyon rámeleg a nyelvem.

Tivadar: Inkább tegezzük egymást - ad hoc. Ez legalább megfiatalít. Szervusz Oszkár!

Oszkár (nevetve.) Szervusz Tivi! (Kezet fognak, megcsókolják egymást.)

Tivadar: Otthon majd visszaiszszuk, nehogy megsejtsen valamit a feleségem... Most pedig hallgass rám, úgyis szükségem lesz jó tanácsodra. Barátom, megszöktem a feleségemtől.

Oszkár: Nézze meg az ember!

Tivadar: No, no, csak rövid időre, míg kimulatom magamat... Budapest városa pályázatot hirdetett egy ujonnan nyitandó gyógyszerhárra. Mondom Czilikémnek: Ez jó lenne nekünk. - Bizony jó - mondja Czilikém - én is nagyon szeretnék Pesten lakni. - Tudod mit? mondom én - fölmegek Pestre és sorra járom a magistratust, talán megkapjuk. - Czilikémnek tetszett a terv, csakhogy ő is fel akart velem jönni. Alig tudtam lebeszélni, de végre sikerült; otthon maradt, egyedül eresztett el, esküvőnk óta először. Teringettét! felhasználom az alkalmat, kimulatom magamat. (Térdéhez kap.) Jaj!

Oszkár: Mi baj?

Tivadar: Még mindig fáj a térdem, nagyon megütöttem abban az átkozott kőben... A magistratust már sorra jártam; mindegyik megígérte a maga részéről, de hozzá tette, hogy nem tőle függ, hanem a kollegájától. Így hát biztos a siker... Még van egy pár napom; hanyatt-homlok rohanok az élvezetekbe, a kalandokba... De meg ne mondd a feleségemnek.

Oszkár: Isten mentsen!

Tivadar: Már akadtam is egy pikáns szépségre... Barátom! milyen tűz, milyen idegek! Vesszővel csapkod és szivarozik... Milyen szemek! milyen mozdulatok! Valódi kaviár...

Oszkár: Kaviár?

Tivadar: Jó hasonlat, ugy-e? Étvágyam jött egy kis kaviárra. Tíz év óta vagyok már házas; feleségem jó, derék, kedves asszony - igaz, hogy az a papucs - de mindegy, szeretem, hű vagyok hozzá, az is maradok. De ez az élet kezd egy kissé egyhangu lenni! Tíz év óta nem teszek egyebet, mint pilulákat csinálok a patikában és - otthon ebédelek. Meguntam már azt az örökös házi konyhát. Kedvem jött egyszer valamire, a mi pikáns, csipős, izgatós, mint - mint a kaviár... Nem tudok más hasonlatot találni, de remélem, megértettél.

Oszkár (nevetve.) Félig-meddig.

Tivadar: Láttam egyszer Kikindán egy szindarabot, valami Hamlet nevű királyfi játszik benne. Ismered?

Oszkár: Meglehetősen.

Tivadar: Ez a Hamlet emlegeti a kaviárt. Később megbolondult, de mikor a kaviárról beszélt, akkor nem volt bolond. Nagyon okosan beszélt. A mi a nagy tömegnek szokatlan, a mit a közönséges emberek nem értenek, az nekik kaviár. Látod, ilyen kaviárt akarok én most - valami olyan kalandot, a minő nem minden bokorban terem - a hol küzdelem, izgatottság, veszély előzi meg a boldogságot. A köznapi emberek ezt meg sem értik; csak mi vágyunk utána, a kiváló szellemek. Ilyen kalandba fogtam most - oh! milyen nőszemély...! Már beszéltem vele. Nemsokára találkozunk... Te Oszkár, hallod-e, te nagy kópé vagy - ugyan mondd csak, hogyan kell gyors és biztos sikerrel udvarolni?

Oszkár: Csak úgy, mint rendesen.

Tivadar: Rendesen! De mikor én soha életemben sem udvaroltam rendesen. Harmincznégy éves koromig egyebet sem tettem, mint egész nap pilulákat csináltam a patikában. Azután elvettem Czilikémet - tizenhat éves volt a lelkem, nem kellett udvarolnom. A mamája azt mondta: Menj nőül Tivadarhoz, diplomatikus ember, átadom neki a patikát is, boldogok lesztek. Czilike szó nélkül az enyém lett, a patika is - meg is becsültem mind a kettőt - azóta is mindig pilulákat csinálok és otthon ebédelek... Mindennap a rendes három-négy tál étel - teringettét! nekem is jó lesz egy kis kaviár... Adj hát egy kis leczkét a hódító udvarlás mesterségéből. Mit csináljak? Rajongó legyek, olvadékony vagy merész?

Oszkár: Minél merészebb - tartásban, hangban, mozdulatokban.

Tivadar (kihívó merész tartást vesz.) Jó lesz így?

Oszkár: Az arczon folytonos hetyke mosoly - próbáld meg - mosolyogj -

Tivadar (mosolyog.) Elég hetyke így?

Oszkár: Egy kissé - hogy is mondjam - naiv. Rázd a lábadat.

Tivadar: Mind a kettőt?

Oszkár: Csak a jobbikat.

Tivadar. (jobb lábát rázva.) Milyen tudomány! (Térdéhez kap.) Jaj! épen ezt ütöttem meg. Egyelőre csak a bal lábamat fogom rázni... Aztán mit mondjak neki?

Oszkár. Kérj tőle merészen és minden habozás nélkül légyottot. - Igy ni... (Leül.) Tegyük fel, hogy én vagyok a hölgy - közelegj felém - merészen - jó - most szólíts meg -

Tivadar (lábát rázza és bárgyún mosolyog.)

Oszkár. Mondj valami merészet.

Tivadar. Merészet? Várj csak...

(Mariska, kalappal, napernyővel, Róza, több esernyővel hóna alatt kívülről jönnek s az ajtóban meglepetve megállnak.)

Oszkár. Rajta!

Tivadar (mély hangon.) Asszonyom, mikor láthatjuk egymást?

HARMADIK JELENET.

OSZKÁR. TIVADAR. MARISKA. RÓZA.

Oszkár (fojtott nevetéssel, arcát eltakarja.) Jól van - tovább!

Tivadar (még mélyebb hangon, erősen rázva lábát.) Asszonyom! ön szép - és én - (térdéhez kap.) Jaj!

Mariska (sugva.) Oh istenem! mi ez?

Róza (halkan.) Bolond. Sok ilyent láttam a Lipótmezőn, talán onnan szökött meg.

Tivadar. Én merészen és minden habozás nélkül légyottot kérek öntől.

Mariska (előre rohan.) Oszkár ur! védje magát! (Oszkár felugrik, Tivadar ijedten megfordul, összeütközik Rózával, ez elejti az esernyőket és sikoltva a szegletbe rohan.)

Oszkár. Mariska kisasszony! az égre! mi történt?

Mariska. A nénik az állatkertben maradtak - önért küldtek - beszélni akarnak - menjünk, menjünk innen! (Félénken néz Tivadar felé, ki zavartan, levett kalappal áll az esernyők felett.) (Sugva Oszkárhoz.) Nem történt semmi baja? Nem bántotta?

Oszkár. Engem? Kicsoda?

Mariska (Reszketve Tivadar felé mutat.) Az örült.

Oszkár (nevetve.) Nem, ne féljen kisasszony. Nem örült ez - ellenkezőleg, igen szelid, kedves ur... Van szerencsém bemutatni - Poroszkay Tivadar, gyógyszerész - atyám jó barátja -

Tivadar (legnagyobb zavarban.) Jó éjszakát - azaz jó napot - részemről a szerencse -

Mariska (félénken.) Uram. - (Oszkárhoz.) A nénik nagyon várják, Oszkár ur!

Oszkár. Tüstént megyünk. Róza, szedje fel az esernyőket. (Sugva Tivadarhoz.) Ez az angyal, a kiről beszéltem. Hogy tetszik?

(Róza lábujjhegyen az esernyőkhöz lopózik s fölszedi a földről.)

Tivadar (zavarában azt gondolva, hogy Oszkárhoz beszél, Mariskához.) Pompás kis lány... (Ijedten.) Bocsánat! Szereti kegyed a kaviárt?

Mariska (hátrálva.) Nem tudom, uram. Még soha sem ettem.

Tivadar. Én sem.

Oszkár (sugva.) Az istenért! miket beszélés?

Tivadar. Nem úgy értettem. (Rózához.) Ma szép idő van.

Róza (elejti az esernyőket, sikoltva a szegletbe menekül.) Jaj!

Mariska. Oszkár ur, kérem, menjünk a nénikhez.

Oszkár (félre.) Jobb is lesz, ha elmegyünk. (Karját nyujtva.) Kérem, kisasszony! Isten veled Tivi!

Tivadar (hajlongva.) Remélem, máskor is lesz szerencsém -

Mariska (félénken.) Isten önnel! Menjünk, menjünk!

(El Oszkárral. Tivadar levett kalappal az ajtóig kíséri s onnan hajlong utánok. Róza előre lopózik s fölszedi az esernyőket.)

Róza (magában.) Jaj! csak észre ne venne! (Lábujjhegyen az ajtó felé megy.)

Tivadar (megfordul.) Ugyan lelkem, mondja csak -

Róza (az esernyőket Tivadar felé nyujtogatja.) Ksz - ksz - jó lenni - nem harapni! (Kirohan az ajtón.)

Tivadar (egyedül.) Hát ezt mi lelte? Ksz - ksz, - nem harapni - talán csak nem nézett kutyának? Hóbortos ez a fehérszép... De hol találom most az én pikáns szépségemre? Legjobb lesz, ha megvárom itt... Akkor aztán merész tartás - merész beszéd... Ah! jön már... (Kitekint.) Teringettét! idegenek! (Leül a baloldalon.)

NEGYEDIK JELENET.

TIVADAR. - ACHILLES, EDUÁRD (kivül az ajtó előtt megállnak.)

Achilles. Kikötő! - fordulat! Márton!

Eduárd (mogorván.) Az én nevem Eduárd.

Achilles. Fogd be a szádat és olvasd el, mi van a kapu fölé írva? Az én nyakam merev - nem tudom meghajtani - Achilles vagyok! Elolvastad?

Eduárd. El.

Achilles. Hogy szól?

Eduárd (szótagolva.) »A hét magyar vezérekhez.«

Achilles. Ez az. Félgőz! Ereszd el a macskát! (Bejönnek az udvarra.)

Tivadar (félre.) Hát ez micsoda népség?

Achilles. Márton!

Eduárd. Az én nevem Eduárd.

Achilles. Hogy is ne! Mért nem mindjárt Kunigunda? Ugyan micsoda bolond lehetett a keresztapád, hogy egy leendő duna-gőzhajózási matrózt Eduárdnak keresztelt? A legmagasabb név, mire egy matróz aspirálhat, Márton. Elégedjél meg ezzel a névvel.

Eduárd. De mikor szivem minden gyöngéd emléke az Eduárdhoz van csatolva.

Achilles. A matróznak nincs szive, csak kapitánya.

Eduárd. Nekem egykor volt szivem, volt imádottam is. Varrólány volt a zсібárus-utczában, ő Eduárdnak hívott - olyan gyöngéden, olyan édesen tudta mondani: Oh Eduárd!

Achilles. Mért nem vetted feleségül? Majd nem lett volna akkor édes.

Eduárd. Az esküvő előtt való napon megszökött egy borbélylegénnyel.

Achilles. Hát akkor mit keseregsz és nyögsz utána, mint egy beteg krokodilus?

Eduárd. Mikor olyan édesen tudta mondani: Oh Eduárd! Ne tessék feldúlni szivem legszen-
tebb érzelmeit.

Achilles. Elég, fogd be a szádat! Semmi rezonirozás! Én Achilles kapitány vagyok - élet-halál ura hajómon! Evezz be a konyhába s kérdezd meg a korcsmárostól, megkapta-e leveletem s készül-e a vacsora?

Eduárd. Értem. (El.)

Achilles. Ez a legjobb hely, félreeső kocsma, hétköznap senki sem jár ide. Háborítlanul találkozhatunk s elvégezhetjük a szakértő vizsgálatot... (Észreveszi Tivadart.) Ezer orkán és tengeri vihar! mi ez? Idegen lobogó a láthatáron? Hogyan merészel ez itt horgonyt vetni, mikor Achilles kapitány egyedül akar a kikötőben lavirozni? (Farkasszemet néz Tivadarral.)

Tivadar (elkapja fejét, magában.) Mit mereszti rám szemét ez a vízi patkány?

Achilles (magában.) Nem süllyedt a víz alá - jó szerkezet.

Eduárd (jő.) Azt izeni a korcsmáros, hogy pompás vacsora lesz, halászlé, őzcsomb, vesepecsenye, borjumáj.

Achilles. Látod ezt a szárazföldi embert?

Eduárd. Látom.

Achilles. Menj és szép szerével távolítsd el innen. (Leül a kocsmá közelében.)

Eduárd (Tivadarhoz megy.) A kapitány ur azt parancsolta, hogy küldjem el innen az urat.

Tivadar. Micsoda! Engem elküldeni! hát nem nyilvános hely ez? Mondja meg a kapitány urnak, hogy a hajóján parancsoljon.

Eduárd (Achilleshez megy.) Tisztelteti az az ur és azt izeni, hogy a kapitány ur ebnek parancsol.

Achilles. Micsoda! ezt izenni nekem, Achilles kapitánynak! Ezer orkán és tengeri vihar! (félre, aggódva.) Talán csak nem katonatiszt polgári ruhában? (fenn, szeliden.) Mondd meg annak az urnak, hogy ma itt magán-társaság jön össze, családi gyűlés. Menjen máshová, van még elég kocsmá a városligetben.

Eduárd (Tivadarhoz megy.) Tisztelteti a kapitány ur és azt izeni, hogy menjen a pokolba.

Tivadar. A pokolba! Ez már sok! (fenyegetőleg.) Mondja meg a kapitány urnak, hogy - (leeresztett hangon) hogy ne gorombáskodjék.

Eduárd (Achilleshez megy.) Tisztelteti az az ur és azt izeni, hogy a kapitány ur goromba vén bolond.

Achilles (felugrik.) Micsoda?

Eduárd. Goromba vén bolond.

Achilles (Eduárd háta mögött fenyegető hangon.) Uram!

Tivadar (felugrik, a ketreczek mellé huzódik.) Uram!

Achilles. (Eduárdot védőleg maga előtt tartva.) Én Achilles kapitány vagyok.

Tivadar. Örülök a szerencsének.

Achilles. Márton, dobd ki innen ezt az urat.

Tivadar. Dobja ki a kapitány urat s én megfogadom dupla fizetéssel laboránsnak.

Achilles (előre lép Eduárd mögül.) Laboránsnak! Az ur tehát patikárius?

Tivadar. Gyógyszerész.

Achilles. És én azt gondoltam, hogy katonatiszt polgári ruhában. (Sötéten kaczag.) Ha ha ha!

Eduárd (Tivadarhoz megy.) Ha patikárius az ur, talán segíthetne rajtam. Mióta kikötöttünk, mindig keserű a szám ize -

Achilles. Tud ön vivni patikárius ur?

Eduárd. És a vizet nem veszi be a természetem. Vizitáljon meg.

Tivadar. Menjen a pokolba!

Achilles. Kard vagy pisztoly, patikárius ur?

Tivadar (félre.) Ez a kapitány valódi vasgyuró. Jó lesz nem hetvenkedni. (Fenn, udvariasan.) Ugyan kérem kapitány ur, merre van az állatkert?

Achilles. Miért kérdi? Czélzás akar ez lenni?

Tivadar. Oh kérem! hisz én a legnagyobb tisztelője vagyok a vitéz hajóhadnak. -

Achilles (félre, elégedetten.) Hadi tengerésznek néz.

Tivadar. Én magam szeretnék az állatkertbe menni - ha sziveskednék utba igazítani -

Achilles. Ez már más. Evezzen jobbra - azután egyenesen, a delejtű irányában. Érti?

Tivadar. Tökéletesen, (Menet, félre.) Átkozott kapitány! hogy rám ijesztett! De jól kivágtam magamat. (Fenn.) Ajánlom magamat!

Achilles. Hurrah!

Tivadar. Hurrah!

Eduárd (elfogja az ajtónál.) Várjon az ur. Előbb vizitáljon meg.

Tivadar (lerázza magáról.) Igyék egy akó vizet. (Félre.) Csak megtaláljam arszlánnőmet. (El.)

Eduárd (utána kiált.) Mondom, hogy a vizet nem veszi be a természetem.

Achilles (elégedetten.) Hadi tengerésznek nézett - hjah! a harczias külső - Achilles kapitány vagyok. (Fenn.) Nézz ki, látsz-e vitorlát a láthatáron?

Eduárd. Látok.

Achilles. Szin?

Eduárd. Három öreg fehérszemély.

Achilles. Ők azok. Árboczra a lobogót! üdvölvés! (Sorfalat képeznek az ajtónál.)

ÖTÖDIK JELENET.

ELŐBBIEK. MIRANDA, MÁRTHA, BRIGITTA.

Achilles. Eduárd. Hurrah!

Brigitta (sikolt.) Ah! (Eduárd karjaiba ájul.)

Miranda. Mily rémes fogadtatás!

Mártha. Mit ijesztgeted az embert?

Achilles. Minek ijedtetek meg? Minden kitűnő vendéget így fogadunk a hajón.

Mártha. De most nem vagyunk a hajón. Tessék! Brigitta elájult.

Achilles. Márton, deponáld ezt a tonnát.

Brigitta (magához tér.) Hol vagyok?

Eduárd (keservesen.) Az én karjaimban.

Brigitta. Ah! egy matróz karjaiban. (Felugrik, szemérmesen.) Mit fog a világ felőlem gondolni?

Achilles. Semmit... Isten hozott, kedves rokonok! Nemsokára készen lesz a vacsora, addig lavirozzatok. De hol maradt a leány?

Mártha. Hátra hagytuk. Előbb titkos beszédünk lesz veled. Küldd el innen ezt a matrózt.

Brigitta. Igen, igen! Arczom ég, ha rátekintek.

Achilles. Márton!

Eduárd. Az én nevem Eduárd.

Miranda. Eduárd! Mily név! Nem átöltözött herceg, a ki sportból matrózkodik?

Achilles. Az apja csizmadia volt Pakson... Márton, evezz a konyhába és segíts a patka körül.

Eduárd. Tessék inkább máshová küldeni. Nagyon keserű a szám íze, ki nem állhatom az étel-szagot.

Achilles. Semmi rezonirozás! Én Achilles kapitány vagyok, élet-halál ura hajómon! Fel a vitorlát - be a konyhába - nyársat forgatni!

Eduárd. Jól van, jól. (El.)

HATODIK JELENET.

ACHILLES, BRIGITTA, MÁRTHA, MIRANDA.

Achilles. Tiszta a láthatár, beszélhetünk. De hol a leány?

Mártha. Mondtam már, hogy hátra hagytuk.

Achilles. Egyedül?

Mártha. Nincs egyedül - vele van a szobalány -

Brigitta. És Oszkár ur.

Achilles. Ki az az Oszkár ur?

Mindhárom vénlány. Nem ismered Oszkár urat?

Achilles. Nincs szerencsém.

Mártha. Oszkár ur a mi titkárunk -

Miranda. Családunk meghitt barátja -

Brigitta. Müvelt és finom társalgású fiatal ember.

Achilles. Micsoda! fiatal ember?

Brigitta. Müvelt és finom társalgású.

Achilles. Akármilyen müvelt és finom társalgású, azért mégis csak fiatal ember; a lány pedig félig-meddig már menyasszonyom, ezer orkán és tengeri vihar!

Miranda. Mártha! ő féltékeny.

Mártha. Brigitta! ő féltékeny Oszkár urra.

Brigitta. Féltékeny és káromkodik.

(Összedugják fejüket és nevetnek.)

Achilles. (magában.) Mit vihognak ezek a czápák?

Miranda (félrevonja Achillest, sugva.) Ne légy féltékeny - Oszkár értem rajong - reménytelenül - csitt!

Achilles (félre.) Tisztelem az izlését.

Mártha (félrevonja, sugva.) Senkinek se szólj - a szegény fiu utánam bolondul - reménytelenül - csitt!

Achilles (félre.) Szegény tatár!

Brigitta (félrevonja, sugva.) El ne áruld - Oszkár ur engem imád - némán és reménytelenül - csitt!

Achilles (félre.) Hisz ez az Oszkár valódi eszkimó!

Mártha. Remélem, már nem vagy féltékeny.

Brigitta. És többé nem káromkodol.

Achilles. Tökéletesen nyugodt vagyok.

Mártha. Ezt meg is kívánjuk tőled. Meg kell becsülnöd azt a kincset, melyet neked adunk. Mert Marcsa kincs, valódi kincs: olyan jól nevelt leány nincs több a világon. Házias, jó gazdasszony -

Miranda. Regényes hajlamú, eszményi lelkületű -

Brigitta. Finom társalgású, nagyvilági hölgy.

Achilles. Ennyi minden egy személyben?

Mártha. Jó nevelése tette ilyenné. Mikor szülei - boldogult testvérünk és sógorunk - meghaltak - isten nyugosztalja őket -

Brigitta (mély hangon.) És az örök világosság fényeskedjék nekik!

(Mindhárom vénlány előveszi zsebkendőjét és szemét törli. Achilles hasonlókép tesz.)

Mártha. Mikor szülei meghaltak, Marcsa alig volt egy esztendő. Magunkhoz vettük és megfogadtuk, hogy egész életünket neki szenteljük, minden vagyunk az övé lesz és nem megyünk férjhez soha, soha!

Miranda. *Brigitta* (esküre emelt kézzel.) Soha!

Mártha. Ugy is tettünk, egész életünket a gyermeknek áldoztuk! mi magunk oktattuk, neveltük őt. Megosztottuk egymás közt a nehéz munkát; mindegyikünk más-más oldalát művelte ki. Én a gyakorlatit.

Miranda. Én az eszményit.

Brigitta. Én a társadalmat.

Achilles. Három oldalú leány! Ezer ork -

Brigitta (befogja száját.) Ha még egyszer káromkodol, én visszavonom szavazatomat.

Mártha. Nem értettél meg, Achilles. Marcsa nem három oldalú lány, hanem tökéletes. Mert mi az oka a nők tökéletlenségének? Az egyoldalú nevelés. Vagy ennek nevelik, vagy annak - de nem tökéletesnek. Egyik oldaluk ki van művelve, a többi parlagon hever. Itt vagyunk például mi hárman. Én házias jó gazdasszony vagyok, egyéb semmi.

Miranda. Én eszményi, ábrándozó vagyok, egyéb semmi.

Brigitta. Én nagyvilági hölgy vagyok, egyéb semmi.

Achilles (elkábulva.) Hála istennek!

Mártha. Mi tehát föltettük magunkban, hogy mindegyikünk azt az oldalt fogja kiművelni a gyermekben, a melyikkel mi magunk ékeskedünk. Én megtanítottam főzni, gazdasszonykodni.

Miranda. Én beavattam az ábrándozásba és költészetbe.

Brigitta. Én betanultattam és begyakoroltam vele azt a jeles könyvet, melyet úgy hívnak, hogy - »Illem,« útmutató a művelt társaséletben. Irta egy nagyvilági hölgy.

Mártha. A nevelés be van fejezve, eskümet beváltottuk, nem mentünk férjhez; itt állunk és büszkén mutatunk tizenhét évi fáradságunk gyümölcsére -

Brigitta. Nézz reá, itt a kincs, a valódi tökéletesség, a ki mindhármunkat egyesít magában, és a ki őt bírja, benne birni fog minket is -

Miranda. Természetesen csak szellemileg; mert a mi külön-külön vagyunk mi, épen az és annyi ő egymagában.

Achilles (elszédülve.) Ó! micsoda ő?

Mártha. Marcsa.

Miranda. Miczi.

Brigitta. Marie.

Achilles. Marcsa - Miczi - Marie - kik ezek?

Mindhárom vénlány. Menyasszonyod.

Achilles Három! Én csak egyet akarok elvenni.

Brigitta. Shocking!

Mártha. Ne légy oly nehéz fejű. Marcsa ugyanaz, a ki Miczi és Marie. Ez nevelési rendszerünkhöz tartozik. Én, a ki gyakorlati oldalát műveltem ki, Marcsának nevezem -

Miranda. Én, az eszményi oldal nevelője, a játszi Miczi névvel illetem!

Brigitta. És én, a társadalmi oldal finomítója, Marie néven szólítom.

Achilles. Hát mikor egyedül van, akkor micsoda?

Mindhárom vénlány. Kincs!

Mártha. Testileg -

Miranda. Lelkileg -

Brigitta. Társadalmilag -

Mindhárman. Tökéletes.

Mártha. De ha nem tetszik -

Miranda. Ha kifogásod van ellene -

Brigitta. Ha nem vagy megelégedve nevelésünkkel -

Mindhárman. Mi nem kényszerítünk; találunk számára más férjet is.

Achilles (bódultan.) Dehogyan nem tetszik! Hiszen szóhoz sem juthatok. Egészen elszédülök ettől a sok beszédűtől. Ezer ork - (szájához kap.) nem, csak azt akartam mondani, hogy úgy zúgtok, mint az orkán - mindjárt tengeri betegséget kapok.

Mártha. Marcsa most tizenhét éves, itt az ideje, hogy megkoronázzuk nevelésünket és férjhez adjuk. Minden vagyonunk az övé - összesen hatezer forint évi jövedelem.

Miranda. Reád gondoltunk Achilles - az egész Barlangi-családból te vagy az egyetlen férfi ivadék - a vagyon így a családban marad - új fényre emeled az ősi Barlangi nevet.

Brigitta. A dispencziót megszerzem én nagyvilági összeköttetésem útján.

Mártha. Neked ugyan nincs semmi vagyonod, de az nem tesz semmit. Az egyetlen, a mit megkívánunk, a szilárd jellem. A mi drága kincsünk férje csak az lehet, kinek erénye tiszta -

Miranda. Erős.

Brigitta. Illedelmes.

Mártha. Mersz-e jól állni magadról?

Brigitta. Tiszta-e lelkiismereted?

Miranda. Mert ha a legkisebb kaland, a legcsekélyebb szerelmi viszony -

Brigitta. Miranda! ne feledd, hogy leányok vagyunk.

Miranda. Brigitta! Miczi boldogsága előbbre való, mint a mi leányi szemérmünk... Ismétlem, ha a legcsekélyebb szerelmi kaland élénkíti multadat -

Mártha. Vagy jelenedet -

Brigitta. Vagy jövődet -

Achilles (szédülve.) Mult - jelen - jövő -

Mindhárman. Akkor mindennek vége!

Brigitta. Ime, ezért jöttünk Pestre, ezért akartunk veled találkozni. Most mindent tudsz, nyilatkozzál.

Mártha. Miranda. Nyilatkozzál.

Achilles. A mi tiszta erényemet illeti - oh! hogy is tehetnétek fel rólam? Egy hajóskapitány és szerelmi kaland - nevetség!

Mindhárom vénlány. Tehát elfogadod?

Achilles. Mindenesetre - a legnagyobb örömmel - a vagyon a családban marad - hatezer forint évi jövedelem - valódi kincs - már mint a lány - ő a kincs - hogy is hívják?

Mártha.

Marcsa!

Miranda.

Miczi!

Brigitta. Marie!

Achilles. Igen, igen, a legnagyobb örömmel elfogadom, csak hogy előbb a szakértők véleményét szeretném hallani.

Mártha. Micsoda szakértők?

Achilles. Petykó és Omor, tengerészek. - Petykó élelmezési felügyelő, Omor alorvos - a »Kenguruh« tengeri gőzösön - most szabadságon vannak itthon. Nagy emberek - körülhajózták a világot - Japánban is jártak. Kitűnő szakértők minden női dologban.

Brigitta. Achilles! gondold meg, hogy leányok vannak jelen.

Achilles. Jó értelemben - jó értelemben szakértők. Föltettem magamban, hogy az ő véleményök nélkül nem fogok nősülni. A kire ők rámondják, hogy vizre mehet - bocsánat! ez olyan tengerészeti kifejezés - azt bátran nőül lehet venni. Előbb az ő véleményüket szeretném hallani.

Mártha. Ez jogos és méltányos kívánság.

Achilles. Meghívtam őket vacsorára, nemsokára itt lesznek. Ti úgy tesztek, mintha semmit sem tudnátok szándékukról; ők úgy tesznek, mintha csak vacsorálni jöttek volna; szemügyre veszik a leányt - és ha a szakértő vélemény kedvező, a miről nem kétkedem -

Mártha. Mi sem kétkedünk. A mi Marcsánkat a világ valamennyi szakértője elé oda merjük állítani.

Brigitta (kinéz az ajtón.) Csitt! Marie jön Oszkár úrral.

Miranda. Pszt! van egy regényes tervem. Menjünk a szobába s onnan lessük meg őket. Hadd lássa Achilles, hogy nincs oka féltékenykedni Oszkár urra.

(A vén lányok nevetnek. Mind el a terembe.)

HETEDIK JELENET.

OSZKÁR. MARISKA.

Oszkár. Erre kérem, kisasszony. Ő nagyságaik már itt vannak - (körülnéz) de nem, még most sincsenek itt. Kisasszony, végre egyedül lehetünk egy pillanatra -

Mariska (félénken.) Oszkár ur, vigyázzon. Nincs már itt az őrült?

Oszkár. Ne féljen, mondtam már, hogy nem örült, aztán nincs is itt... Kisasszony, végre egyedül lehetünk egy pillanatra -

Mariska. Igazán, nem örült? Nem akarta bántani?

Oszkár. Jól ismerem, régi barátja atyámnak... Kisasszony, végre egyedül lehetünk egy pillanatra -

Mariska. Hol maradt Róza?

Oszkár. A Paprika Jancsit bámulja... (félre.) Meg van írva, hogy ne juthassak vallomásomig. (fenn) Kisasszony, végre egyedül lehetünk egy pillanatra -

Mariska. És én nagyon örülök neki, Oszkár ur... (Miranda leskelődve kidugja fejét az ajtón.)

Oszkár (félre.) Ah! leskelődtök!... (fenn.) Igen, Miczi kisasszony, egyedül lehetünk és elbűvölve szívhatjuk magunkba a lombok közt suttogó szellőt!

Mariska (Oszkár szemét kísérve, az ajtó felé tekint, melyen akkor Mártha néz ki. Sugva.) Vigyázzon! nem Miranda néni, hanem Mártha néni.

Oszkár (félre.) Változás! (fenn.) Végre egyedül lehetünk és elmélkedhetünk arról, mennyi répát lehetne a városligetben termelni, ha a budapestiek gyakorlati emberek volnának. (Brigitta kinéz az ajtón.)

Mariska (sugva.) Vigyázzon! most már Brigitta néni.

Oszkár (félre.) Ujabb változás. (fenn.) Bár egyedül vagyok, ne feledjük, hogy a zöldben is szigorúan meg kell tartanunk a nagyvilági illem szabályait.

NYOLCZADIK JELENET.

ELŐBBIEK. BRIGITTA.

Brigitta. Mily meglepetés, Oszkár ur! Nem hittük, hogy oly korán utolérnek.

Oszkár (bókolva.) Nagysád lépteihez alkalmaztuk magunkat.

Brigitta. Helyes felelet. Marie! lépj a terembe. Valakit találsz ott, a kit meg kell ismerned.

Mariska (mély bókkal.) Örömmel teljesítem parancsát, Brigitta néni!

Oszkár (félre.) Teringettét! ki lehet az a valaki? (Fenn.) Szabad Marie kisasszonyt bekisérnem?

Brigitta. Kérem, Oszkár ur! Jobb kezekre nem lehetne őt bizni.

(Oszkár és Mariska előbb szertartásosan bókolnak Brigitta előtt, azután egymásnak. Oszkár erre kezét nyújtja Mariskának, s hallgatva, lesütött szemmel, kecses léptekkel a terembe mennek.)

Brigitta (utánok néz, lelkesülten.) Mily finom, nagyvilági modor! Akármit mond Mártha és Miranda, mégis csak az én oldalam van legjobban kiművelve. És Oszkár ur...! Milyen illedelmes és mégis égő pillantást vetett rám! Ah...! De nem, nem! Erős leszek, megtartom eskümet, nem megyek férjhez soha, soha!

KILENCZEDIK JELENET.

BRIGITTA, TIVADAR.

Tivadar (benéz a rácsajtón, magában.) Sehol sem találok arszlánnőmet. Talán már visszajött? (Bejő.) A haragos kapitány is elvitorlázott... Ah! egy női alak...

Brigitta (magában.) Az egyik szakértő... Istenem! hogy néz rám! Talán csak nem akar engem is megvizsgálni?

Tivadar (félre.) Ez nem kaviár. (Fenn.) Bocsánat - én az - izét keresem...

Brigitta (mély bókkal.) Tessék helyet foglalni. Vártuk.

Tivadar. Vártak? Engem?

Brigitta (élénken.) Oh kérem! mi semmit sem tudunk szándékáról. Egyszerűen csak vacsorára vártuk.

Tivadar. Vacsorára?

Brigitta. Mikor tetszett megérkezni Japánból?

Tivadar. Japánból? (félre.) Mi lelte ezt a koros nőszemélyt?

Brigitta. Sokáig tetszett a világ körül hajózni? Az nagyon hosszú ut lehet.

Tivadar. Biz az hosszú.

Brigitta. Ilyen ut alatt sok tapasztalatot lehet gyűjteni.

Tivadar. Nagyon sokat. (Félre.) Szegény asszony!

Brigitta (szégyenkezve.) A női dolgokban is.

Tivadar. Különösen a női dolgokban. (Félre.) Csak nem vetett rám szemet?

Brigitta. Oh! Mariet bátran oda merem állítani a világ bármely szakértője elé.

Tivadar. Én is.

Brigitta. Uraságod nagy szakértőnek látszik.

Tivadar. Én? Szakértőnek?

Brigitta (hirtelen.) Oh! mi semmit sem tudunk szándékáról. Egyszerűen vacsorára várjuk, csak vacsorára.

Tivadar. Vacsorára! Még ez is? (Félre.) Szegény asszony! itt akar vacsorálni. Nem vehetem lelkemre; elég boldogtalan ő a nélkül is. (Fenn, rejtélyesen.) Ne egyék a halászléből!

Brigitta. Hogyan?

Tivadar. A kövér potyka meghalt vasárnap.

Brigitta. Nyugodjék békében. (Félre.) Vajjon kit ért a kövér potyka alatt?

TIZEDIK JELENET.

ELŐBBIEK. RÓZA.

Róza (Félre.) Jaj! megint itt van! (Brigitta háta mögé lopózik.) Nagyságos kisasszony! vigyázzon, megharapja.

Brigitta (megfordul.) Megharap? Kicsoda?

Róza. Ez az örült - a Lipótmezőről szökött meg.
Tivadar (rejtélyesen.) Órizkedjék a borjumájtól is.
Brigitta. Valóban! (Félre.) Mily furcsa beszéd! nagy ég!
Tivadar (Rózához.) Ugyan lelkem, nem látott az uton -?
Róza (Brigitta mögött, esernyőit Tivadar felé nyújtogatva.) Ksz! Ksz!
Tivadar (bámulva.) Megint ksz - ksz? (Feléje megy.) Hallja maga -
Róza (sikoltva.) Jaj! Jó lenni - nem harapni! (Elrohan a konyhába.)
Brigitta (sikoltva félreugrik.) Ah!
Tivadar (bámulva.) Mi lelte ezeket!

TIZENEGYEDIK JELENET.

TIVADAR, BRIGITTA, ACHILLES, MIRANDA, MÁRTHA,
MARISKA, OSZKÁR, VENDÉGLŐS.

Achilles. Ki adott vészjelt? Hol a zátony?
Tivadar (félre.) Megint a kapitány!
Brigitta (sugva Márthához és Mirandához.) Az egyik szakértő, de örült.
Miranda (Achilleshez.) Hogy tudtál örült szakértőt hívni?
Achilles. Micsoda örült szakértőt?
Mindhárom vénlány (Tivadarra mutat.) Ott áll.
Achilles (dühösen.) Se nem örült, se nem szakértő, hanem egy tolakodó patikárius, a ki az állatkeretet keresi. (Tivadar elé áll, mereven nézi.)
Brigitta (sugva Márthához.) Azt mondta, hogy a kövér potyka meghalt vasárnap.
Mártha (Mirandához.) Azt mondta, hogy a kövér potyka meghalt vasárnap.
Miranda (a vendéglőshöz.) Azt mondta, hogy a kövér potyka meghalt vasárnap.
Vendéglős (dühösen.) Hazudik! a potyka egészen friss!
Mindhárom vénlány. Csendesen! hiszen örült.
Mariska. De nénik! ő nem örült.
Mártha. Honnan tudod? ismered?
Mariska (zavartan.) Én nem - de -
Mindhárom vénlány (összesug.) Gyanus! Vigyázat.
Achilles (Tivadarhoz.) Az én nevem Achilles!
Tivadar. Volt szerencsém.
Oszkár. De kapitány ur! hiszen ez az ur -
Tivadar (intve Oszkárnak.) Pszt! pszt!
Brigitta. Azt mondta: pszt! pszt!

Miranda. Én még soha sem láttam örültet.

Mártha. Nézzük meg.

(Mindhárman félénk kíváncsisággal Tivadar felé közelednek.)

Achilles. Látta már a majmokat?

Tivadar. Látom.

Achilles. Hah! célzás akar ez lenni?

Tivadar (ijedten) Bocsánat! úgy értettem, hogy látok - nem vagyok vak... (félre.) Ezzel a kapitánynyal nem lehet tréfálni.

Achilles. Az állatkert még nyitva áll. Evezzen jobbra, azután egyenesen a delejtű irányában. Jó mulatságot, patikárius ur!

Tivadar. Köszönöm. (Félre.) Csak tudnám, itt volt-e már arszlánnóm? (A vendéglőshöz.) Ugyan kérem, visszajött már az a hölgy a felöltőért?

Vendéglős (mogorván.) Talán az urat küldte utána?

Tivadar. Ugy hát még nem volt itt? Csak azt akartam tudni.

Achilles. Az állatkert még nyitva áll, patikárius ur!

Tivadar. Köszönöm a szives figyelmeztetést. Uraim, hölgyeim, magamat ajánlom. (Félre.) Mennyi bajba kerül az a kaviár! De most már azért is! (El.)

Vendéglős. Ne tessék rá hallgatni. A potyka friss volt. (El a konyhába.)

TIZENKETTEDIK JELENET.

MIRANDA, BRIGITTA, MÁRTHA, ACHILLES, MARISKA, OSZKÁR.

Brigitta. Csakhogy elment! mily ijesztő alak!

Miranda. Talán a reménytelen szerelem tette örültté?

Mártha. Hát csakugyan nem szakértő?

Achilles. Se nem szakértő, se nem örült, hanem egy tolakodó patikárius, a ki az állatkertet keresi, s a helyett mindig ide téved.

Miranda (sugva.) Mikor jönnek a valódi szakértők?

Achilles. Mindjárt kikötnek.

Mártha (sugva.) Addig beszéljess Marcsával. (Fenn.) Marcsa!

Mariska (csipőjére tett kézzel.) Tessék néni!

Marika. Megengedem, hogy Achillessel négyszem közt társalogj.

Mariska. A mint a néni parancsolja.

Miranda. Miczi.

Mariska (rajongva, átszellemült arczczal.) Nénike!

Miranda. Felhatalmazlak, hogy enyelegj a kapitány bácsival.

Mariska. Boldog leszek nénikém!

Brigitta. Marie!

Mariska (mély bókkal.) Rendelkezésére állok Brigitta néni!

Brigitta. Megengedem, hogy e kedves rokonunkkal szellemes csevegésbe ereszkedjél.

Mariska (ujabb bókkal.) Minden lehető, mi szerény tehetségemtől telik, meg fogok tenni e kedves rokonunk kellő mulattatására.

Mindhárom vénlány (diadalmas tekintettel Achilleshez.) Nos?

Achilles. Megáll az eszem.

Brigitta. Oszkár ur ezalatt följegyzi állatkerti gondolatainkat.

Achilles. Hát ez mi?

Brigitta. Oszkár ur a mi titkárunk; ő szokta jegyzőkönyvbe foglalni eszméinket.

Achilles. Szép multság! (Mariska mellé megy.)

Mártha. Oszkár ur, legyen szives följegyezni állatkerti eszméinket.

Oszkár. Parancsukra állok. (Jegyzőkönyvet vesz ki zsebéből. A három vénlány és Oszkár az egyik oldalon, a másik oldalon Achilles szemközt áll Mariskával, pofaszakállát simogatva, köhécselve. Többször úgy tesz, mintha szólni akarna s ismét elhallgat. Mariska némán áll előtte; kezeit először csipőjére teszi, azután szívére, végre szertartásosan bókol s a földre süti szemét.)

Mártha. Ime, egy gyakorlati eszme. Ugy látszik, hogy az állatkertben az etetők kövérebbek, mint az evők.

Oszkár (irva.) Etetők - evők -

Miranda. Ime, egy költői eszme: Az oroszlán bőgése a nagy sivatagot idézi lelkem elé.

Oszkár (irva.) Ah! bőgés - sivatag -

Brigitta. Ime, egy társadalmi eszme: A nagyvilági hölgyek nem fogadhatják el azon állítást, hogy ősapáink majmok voltak.

Oszkár (irva.) Nagyvilági hölgyek - majmok... Megvan.

Mindhárman. Köszönjük Oszkár ur!

Achilles (Mariskához.) Merről fú a szél? Mi? He?

Mariska. Hiszen nincs szél.

Mártha (sugva.) Nos, mennyire mentetek?

Achilles. Haladunk - haladunk -

Miranda (kinéz.) Két tengeri ember jő.

Achilles. Petykó és Omor - ők azok!

Brigitta. Gyorsan! gyorsan! üljünk le, tegyünk úgy, mintha senkit sem várnánk. (Mindhárman egy asztalhoz ülnek.)

Oszkár (félre.) Mit jelent ez?

Miranda. Miczi!

Mártha. Marcsa!

Brigitta. Marie!

Mariska. Tessék!

Mindhárman. Ülj ide mellénk. (Mariska leül.)

Brigitta. Oszkár ur, nézzen az égre, mintha senkit sem várna.

Oszkár (félre.) Ah! mily sejtés!

Achilles. Kikötöttek - hurrah!

TIZENHARMADIK JELENET.

ELŐBBIEK. PETYKÓ, OMOR.

Petykó. Omor. Hurrah!

Achilles (kezet fog Petykóval.) Milyen szél jár, öreg tengeri farkas?

Petykó. Éjszakkeletéjszak.

Achilles (kezet ráz Omorral.) Mi a jelszó, vén sósvizi patkány?

Omor. Apály, derék édesvizi patkányom! (Zsebére üt, mindhárman kaczagnak.)

Brigitta (sugva.) Ne nézzetek föl, ne vegyétek észre.

Petykó. Mi lesz előbb: vizsgálat vagy vacsora?

Omor. Csitt! mi csak azt tudjuk, hogy vacsorára jöttünk.

Achilles (sugva.) Először a szakértő szemle. Ott ül.

Petykó. Melyik a négy közül?

Achilles. A legfiatalabb.

Omor. Evezzünk hangtávolba. (A nőkhöz mennek.)

Brigitta (sugva.) Ne nézzetek föl, ne vegyétek észre.

Achilles. Kedves rokonok, bemutatom nektek Petykó és Omor barátaimat -

Brigitta (sugva.) Kezdjétek észrevenni.

Achilles. Körülhajózták a világot - Japánban is jártak -

Brigitta (sugva.) Most már egészen észrevehetitek. (A nők fölkelnek, bókolnak, leülnek.)
Mily véletlen találkozás!

Petykó (Brigittához.) Ön a menyasszony?

Brigitta (fölkel.) Én megesküdtem, tengerész ur, hogy soha sem megyek férjhez. (Leül.)

Mártha (sugva Mariskához.) Kelj föl és hajtsd meg magad. (Mariska fölkel.)

Achilles (sugva a tengerészekhez.) Ime a vizsgálat tárgya.

Omor. Mily gyönyörű éghajlat!

Petykó. Mily dús növényzet!

(Oldalukról szemükhöz illesztik távcsöveiket, mintha az eget és a tájat vizsgálnák; hátra lépnek és figyelmesen szemlélik Mariskát.)

Oszkár (magában.) Menyasszony! Kinek a menyasszonya? (A csoport felé közeleg.)

Petykó (távcsövét Oszkár felé fordítva.) Idegen fregatte a láthatáron.

Achilles (bemutatva.) Beregi Oszkár, a család titkárja - Petykó és Omor barátim - körülhajózták a világot -

Oszkár. Japánban is jártak - (mindhárman kezét fognak.)

Mártha. Ott nagyon meleg lehet.

Brigitta. Csitt! ne szólj hozzájuk, ők csak vacsorára jöttek. Marie leülhetsz. (Mariska leül.)

Achilles (félrevonja a tengerészeket.) Nos?

Omor. A lobogó csinos; de néha a legszebb lobogó romlott árucikkeket fedez.

Oszkár (félre.) Mi lesz ebből? (Leül egy asztalhoz.)

Petykó. Nem volna jó megnézni fogait?

Omor. Nem, ezt nem tartom lényegesnek. Lássuk inkább benső értékét.

Achilles (a vénlányokhoz, sugva.) Benső értékét kívánják látni.

Petykó (fölfelé néz.) Kissé felhős, de kellemes idő, a zöldben vacsorálni.

Omor. Ugyis csak vacsorára jöttünk, egyedül csak vacsorára.

(Petykó és Omor egy-egy fa törzséhez dőlnek, összefont karokkal, szemeiket az égre szegezve, mintha nem vennének tudomást a jelenlevőkről. Achilles a kettő közt áll, aggódó tekintettel lesve arcukat.)

Brigitta (sugva.) Miranda, kezdjük az eszményi oldalon.

Miranda. Nagyon örülök, hogy véletlenül szerencsém van az urakhoz. A tengerész urak mindig a tengert juttatják eszembe. Ah a tenger! Miczikém, szeretnéd látni a tengert?

Mariska. Oh igen, nénikém! Én rajongok a tengerért.

Miranda. Miért?

Mariska. A tenger olyan költői; a végtelenség képe. Oh! úgy szeretném látni a hullámokat -

Miranda (elragadtatva folytatja.) Melyek a hajót könnyű labda gyanánt lengetik s tajtékozva csapkodják a parti sziklákat; vagy a tomboló vihart, midőn villámok czikáznak a fekete felhők közt s a száguldó hullámok az eget verdesik...

Petykó. *Omor.* Hurrah! (Megrázzák Miranda kezét.)

Miranda (meglepetést színlelve.) Ah! az urak reánk ügyeltek? Ha tudtam volna...

Omor. Nem, épen nem ügyeltünk.

Petykó. Mi csak vacsorára jöttünk. (Visszamennek helyökre.)

Miranda (diadalmas tekintettel.) Tudod azt a verset, mely így kezdődik: Fürtidben tenger-vészes éj...

Mariska (fölkel, álpathossal szaval.)

Fürtidben tengervészes éj,
Szemekkel, mint a csillagtűz,
Hol annyi gőg és annyi kéj,
Ki vagy te márványkeblü szűz?

Miranda. Mondd el egész végig.

Achilles. Nem - elég ebből ennyi. Mondja csak még egyszer az első sort, hol a tengeri vihar van - az a legszebb.

Mariska. Fürtidben tengervészes éj...

Miranda. Nagyszerű...! (Petykó és Omor helyeslőleg bólintnak Achilles felé. Mariska leül.)

Oszkár (magában.) Iskolai vizsgálat ez?

Brigitta (sugva.) Mártha, most következik a gyakorlati oldal.

Mártha. A tengerről eszmélánczolatnál fogva eszembe jutott, hogy ma halászlét kapunk vacsorára. Marcsa, tudnál te halászlét készíteni?

Mariska. Oh igen, édes néni!

Marika. Halljuk, hogyan készítenéd el?

Mariska (fölkel, iskolás módon.) A halat megtisztítom, megmosom, megsózom, azután egy darab vajba hagyma-szeleteket pirítok, a halat hozzáteszem és megpaprikázom. Kis idő múlva kevés liszttel meghintem; ha ez megpirult, levet és savanyu tejfölt öntök beléje.

Mártha. Nagyon jó. De ha valami finomabb ételt kívánnék, például -

Achilles. Crème-pépet. Ez a kedvencz étetem.

Mártha. Hogyan készítenéd el a crème-pépet?

Mariska. Két kanál liszt nagy meszely tejsűrűben tizenöt tojás sárgájával habartatik, égő parázsra tétetik, addig kevertetik, míg megsűrűdik. Ekkor a tűzről levéttetik s meghűlni hagyatik. Most egy darab írósvaj vettetik bele, s oly illat, minő tetszik. Czukor tetszés szerint. A tizenöt tojás fehéréből hab veretik s könnyedén az egészszel összehabartatik.

Mártha (diadalmas tekintettel.) Pompás.

(Petykó és Omor helyeslőleg bólintnak Achilles felé; Mariska leül.)

Oszkár (magában.) Az egész szakácskönyvet felmondattják véle.

Brigitta. Most jön a társadalmi oldal.

TIZENNEGYEDIK JELENET.

ELŐBBIEK. LILLY (észrevétlenül jő, egy félreeső asztal mellé ül s figyelmesen vizsgálja a jelenlevőket.)

Brigitta. Látom, Marie, hogy kitünően értesz az ételek készítéséhez. De tudnál-e nagy ebédet adni?

Mariska. A nagy ebéd a vendéglátás koronája. Estély és bál semmivé törpülnek mellette, ha meggondoljuk, hogy századokon keresztül valóságos komoly tanulmány tárgyát képezte.

Brigitta. Ugy van. De remélem, nálad is komoly tanulmány tárgyát képezte. Lássuk, mint háziasszony, hogyan ültetnéd vendégeidet?

Mariska (fölkel.) A házi ur és háziasszony egymással átellenben az asztal oldalának közepén foglalnak helyet, azelőtt az asztal két végén ültek, mi azonban már egészen elavult szokás. Ha pap van jelen, az vezeti ki a háziasszonyt és foglalja el az első helyet jobbján. A második előkelő hölgy (az első hölgy a házi ur jobbján ül) a házi ur balján foglal helyet és így tovább

minden oldalon. Minden vendég helye kártya által van megjelölve, mint már előbbi fejezetünkben megjegyeztük.

(Petykó és Omor helyeslőleg bólintnak Achilles felé.)

Brigitta (diadalmas tekintettel.) Kitünő háziasszony vagy, Marie. (Mind fölkelnek.)

Oszkár (magában.) Mi ez? A »nagyvilági hölgyet« is felmondja?

Omor (Achilleshez.) Jó szerkezet. (Erősen megrázza kezét.)

Petykó (Achilleshez.) Vizre mehet. (Erősen megrázza kezét.)

Achilles (sugva Márhához.) A szakértő vélemény nagyon kedvező.

Mártha (Mirandához.) A szakértő vélemény nagyon kedvező.

Miranda (Brigittához.) A szakértő vélemény nagyon kedvező.

Brigitta (Mariskához.) A szakértő vélemény... (észreveszi magát, elhallgat.)

Mariska. Mi tetszik Brigitta néni?

Brigitta. Semmi.

Achilles (észreveszi Lillyt; rémülten, magában.) Lilly...! Mi az ördögöt keres itt? A vén czápák nagyon gyanakodók. (Lilly megfenyegeti vesszőjével, Achilles ijedten elfordul.) Már intget... Milyen botrány! (Sugva a két tengerészhez.) Vigyétek sétálni az asszonyokat.

Petykó. Hát a vacsora?

Achilles. Majd a séta után. Gyorsan! különben hajótörést szenvedünk.

Omor. Ördögbe! vacsora előtt? (Fenn.) Hölgyeim, sétáljunk egyet a ligetben, míg a vacsora elkészül.

Mártha. Pompás gyakorlati gondolat.

Oszkár (a vénlányokhoz, halkán.) Szabad kérdezni, micsoda menyasszonyról van szó.

Miranda. Legyen nyugodt, nem én vagyok menyasszony.

Mártha. Ne féljen, nem rólam van szó.

Brigitta. Nyugalom! én soha sem megyek férjhez.

Oszkár (magában.) Értem! Itt gyorsan tenni kell.

Achilles (a tengerészekhez.) Siessetek már, vagy beüt a mennykő. (Lilly megfenyegeti, Achilles ijedten megfordul.)

Omor (Mirandához.) Szabad karját kérem?

Miranda. E sétára - igen.

Mártha. Hát te nem jössz Achilles?

Achilles. Dolgom van a korcsmárossal; csak menjetek!

Brigitta. Oszkár ur, nyujtsa karját Marienak. Jobb kezekre nem bízhatjuk őt. (Oszkár Mariskával, Omor Mirandával, Petykó Márhával, Brigitta leghátul magában el.)

TIZENÖTÖDIK JELENET.

LILLY. ACHILLES (a távozók után néz az ajtóból.)

Lilly (Achilles hátára üt vesszőjével.) Mégis volt annyi esze, hogy elküldte ezt a népséget.

Achilles (visszafordul.) Mit keres itt?

Lilly. Magát.

Achilles. Nem mondtam, hogy maradjon a hajón, és ne járjon egyedül ez idegen városban, a hol könnyen eltévedhet?

Lilly. Ugy látszik, maga tévedt rossz utra. Házasodni akar - mi?

Achilles. És ha házasodnám - mi kifogása van ellene?

Lilly. Szép kérdés! Hát az én jogaim?

Achilles. Micsoda jogai? Mi által adtam én magának jogokat?

Lilly. Az által, kis Achilles bácsi, hogy kompromittált.

Achilles. Kompromittáltam! Ezer orkán és tengeri vihar!

Lilly. Igenis, kompromittált. Minek csalt el a társaságomtól? Ott művésznő voltam, fényes és magas állásom volt -

Achilles. Az igaz, hogy magasnak elég magas volt. Léghajón emelkedett a magasba és pogány istennőket produkált a szájatató tömeg előtt - Gyurgyevóban!

Lilly. Csak ne tessék olyan megvetőleg beszélni Gyurgyevóról. Nagyon kedves város az, közönségének finom műizlése van - csak úgy dörgött a taps és hulltak a bokréta lábaim elé, mikor leszálltam a földre. És a mellett tisztességes lány voltam, signor Bombardini társaságában mindnyájan tisztességesek voltunk - pedig ha meg akartam volna hallgatni Vukuleszku bojárt - de nem hallgattam meg - művésznő maradtam, míg eljött maga, elcsalt a társaságtól - és most még azt meri kérdezni, hogy mivel kompromittált? (Vesszőjével suhint, Achilles félreugrik.)

Achilles. És ő ezt kompromittálásnak nevezi! Mennyi naivság egy léghajósnőben! Kivettem a társaságából, az igaz - mert nem engedhettem, hogy egy hajdani duna-gőzhajózási kapitány leánya pogány istennőket produkáljon a levegőben! - Gyurgyevóban! - Boldogult atyja főnököm volt - kapitányom - csupa hálából is meg kellett mentenem leányát -

Lilly. Szép megmentés, mikor kompromittál!

Achilles. Ezer orkán és tengeri vihar! ne emlegesse mindig ezt a kompromittálást. Hát tettem-e én egyebet, mint hogy kivettem társaságából és hajómon Budapestre hoztam?

Lilly. Nem elég az?

Achilles (félre.) Mennyi naivság egy léghajósnőben! (Fenn.) Nem viseltem magamat mindig a legnagyobb tisztelettel? Nyultam-e csak egy ujjal is magához?

Lilly. Hiszen csak az kellett volna, hogy megkorbácsoljon, mint matrózait!

Achilles. Nem a korbácsot értem. (Félre.) Átkozott naivság egy léghajósnőben! (Fenn.) Nem úgy értem - eh! maga sem érti -

Lilly. Ohó! ne gondolja, hogy én olyan ostoba vagyok. Ha magával hozott, tudom, hogy volt valami szándéka. Mi volt a szándéka - he? (Vesszőjével suhint, Achilles félreugrik.)

Achilles. Az volt a szándékom, hogy valami jó intézetbe adom, hol tisztességes kenyérkeresetet találhat, mely méltó egy duna-gőzhajózási kapitány leányához.

Lilly. Köszönöm alássan. Megvolt nekem a tisztességes kenyérkeresetem - művésznői pályám. Ha ezt elhagytam, csak azért tettem, hogy férjhez menjek. Tudja meg, hogy signor Bombardini társaságát minden leány csak azért hagyja el, hogy férjhez menjen. Ha akartam volna, Vukuleszku bojár is -

Achilles. Hát menjen Vukuleszku bojárhoz - bánom is én!

Lilly. Most már késő. Ő csak mint művésznőt vett volna el. Ezt maga meggátolta, nem térhetek vissza társaságomhoz, kompromittálva vagyok. Itt akarok férjhez menni.

Achilles. Kihez?

Lilly. Magához.

Achilles. Ezer orkán és tengeri vihar! Én vegyem nőül?

Lilly. Kötelessége - azok után, a mik történtek -

Achilles. De mikor még semmi sem történt.

Lilly. Semmi? Hát mi történhetett volna több?

Achilles (félre.) Átkozott naivság egy léghajósnőben! (Fenn.) Én magát nem vehetem nőül -

Lilly. Majd meglátjuk! Azt hiszi, nem tudom miben sántikál? Nőül akarja venni ezt kis pintyökét, a kit az a három vén bagoly escortiroz -

Achilles. Micsoda pintyőke? Micsoda vén baglyok?

Lilly. A kik most repültek ki innen. Hanem mindjárt visszajönnek, s akkor majd beszélek a vén baglyokkal -

Achilles (félre.) Még csak ez kellene. (Fenn.) Megtiltom, hogy beszéljen a vén baglyokkal - akarom mondani, a Barlanghy-kisasszonyokkal!

Lilly. Ugy? Barlanghy kisasszonyok? Jó, hogy tudom a nevüket.

Achilles (félre.) Végem van! A czápák soha sem hinnék el ártatlanságomat. (Fenn.) Megtiltom, hogy velök beszéljen, ezer orkán és tengeri vihar! Én Achilles kapitány vagyok!

Lilly. Bánom is én, ha a Herkópáter is.

Achilles. Élet-halál ura hajómon. Nem fél tőlem?

Lilly. Egy cseppet sem. (Vesszőjével suhint, Achilles félreugrik.)

Achilles. Az már más. De hát mért követeli, hogy épen én vegyem nőül?

Lilly. Furcsa! Nem maga vett ki a társaságomból?

Achilles. Igen, de egy szót sem szóltam a házasságról.

Lilly. Ez magától értetődik. Signor Bombardini -

Achilles. Ördög vigye signor Bombardinit! Ugyan édes Lillykém, mit ragaszkodik ugy hozzám? Annyira szerelmes belém?

Lilly. Hogy lehetnék szerelmes ilyen majomba?

Achilles. Majom! Ezer ork - de nem! jól mondta, majom vagyok. Csak nem megy nőül egy majomhoz!

Lilly. Én nem adok a szépségre semmit, elég ha tudom, hogy jó ember; és én nagyon derék, jó asszony leszek, próbálja meg.

Achilles. De látja - családi tekintetek - édes Lillykém! beszéljünk okosan. Nem találhatnánk magának más férjet is?

Lilly. Magát legjobban szeretném, mert már ismerem - de ha épen nem lehet... Tudja, én jó fiú vagyok, lehet velem beszélni... Ismerek még valakit - úgy látszik, belém szeretett...

Achilles. Hogy ne szeretne ilyen derék kis művésznőbe? Menjen hozzá...! azaz előbb tudni kell hogy milyen ember?

Lilly. Épen olyanforma majom, mint maga, és épen olyan jószívűnek látszik. Tudja, nálam fő a jó szív... (Tivadar megjelenik s kívülről benéz az ajtón.) Nézze, épen ott kukucskál a kerítésen.

Achilles. A patikárius! Hiszen ez patikárius!

Lilly. Baj is az! Csak jó szive legyen! Adjon ehhez - vagy ha nem tetszik - vegyen el maga - tertium non datur.

Achilles. Diákul is beszél! Milyen léghajósnő! Látszik, hogy Gyurgyevóban járt!

TIZENHATODIK JELENET.

ELŐBBIEK. TIVADAR.

Tivadar (bejő az ajtón, magában) Visszajött már. Jaj! a haragos kapitány is itt van... (Megáll.)

Achilles. (Tivadarhoz megy, s némán, hosszasan rázza kezét.)

Tivadar (meglepetve.) Van szerencsém, (félre.) Mi lelte ezt?

Achilles (ismét némán és hosszasan rázza Tivadar mindkét kezét.) Mindjárt elhozom a szakértőket - bátorság! (El.)

TIZENHETEDIK JELENET.

TIVADAR. LILLY.

Tivadar (bámulva, magában.) Megbolondultak ezek az emberek? Eh! bánom is én! csakhogy elment... Itt van ő - rajta! merész tartás, merész beszéd!

Lilly (egy fa alatt áll s vesszőjével csapkodja a leveleket. Magában.) Oh be mamlasz!

Tivadar (Lilly elé áll, lábát rázza, hetyke tartást vesz és bárgyún mosolyog.)

Lilly (vesszőjével suhint.) Rajta!

Tivadar (félre.) Azt mondta: rajta! Milyen chic! milyen kaviár! (fenn.) Asszonyom... (megakad, nagyot nyel.)

Lilly. Nos?

Tivadar (gyorsan.) Én merészen és minden habozás nélkül légyottot kérek öntől.

Lilly. Tisztességes szándékkal?

Tivadar (félre.) Mit akar mindig azzal a tisztességes szándékkal? (fenn.) Oh! nagyon tisztességes szándékkal!

Lilly. Jól van.

Tivadar. Ah! jól van? jaj! mindjárt elszédülök a boldogságtól.

Lilly. Csak lassan, lassan! Keresse föl holnap délután hat órakor -

Tivadar (izgatottan; zsebkendőjét kiveszi s görcsöt köt rá.) Holnap délután hat órakor -

Lilly. Ne vágjon a szavamba! Keresse fel a »Delfin« nevű személyszállító gőzhajót -

Tivadar. Személyszállító gőzhajót... de kérem, talán csak nem utazunk el?

Lilly (vesszőjével suhint.) Ugyan ne tegyen idegessé! A »Delfint« egy pár napig pihentetik - jöjjön a fedélzetre -

Tivadar. Ha szabad kérnem, ki ennek a hajónak a kapitánya? (félre.) Még csak az kellene, hogy ott is az én dühös kapitányomra akadjak!

Lilly. Ne féljen, a kapitány fogadóban lakik... Mondom, hogy pihentetik a hajót - este felé senki sincs a fedélzeten, csak az ő és Pisztráng -

Tivadar (bódultan.) Pisztráng - értem -

Lilly. A kis matróz-gyerek, - az én inasom - lépjen a fedélzetre, s kiáltsa el magát: Pisztráng!

Tivadar (kiáltva.) Pisztráng!

Lilly. Ne most - majd a hajón - holnap este hat órakor. - A jelszó: Lilly.

Tivadar. A jelszó Lilly! Oh mily boldogság! (Térdre esik.)

Lilly. Majd holnap. Most keljen fel. (kezeit csókra nyujtva.) Itt van.

Tivadar (fölkel, térdét porozva.) Elszédülök az örömtől -

Lilly (türelmetlenül.) Rajta! gyorsan!

Tivadar (hevesen csókolja kezét.) Ah! mily boldogság! angyal!

Lilly (visszavonja kezét.) Egyelőre elég. Majd holnap folytatjuk. Szervusz! (El a vendéglőbe.)

TIZENNYOLCZADIK JELENET.

TIVADAR.

Tivadar. Azt mondta: szervusz! Ah! milyen tűz! milyen idegek! Ez aztán az igazi! Jaj! alig merek hinni boldogságomban... És milyen könnyen ment! Mégis jó volt ez a merészség - holnap még merészebb leszek... El ne feledjük (több görcsöt köt zsebkendőjére.) Hat órakor - Delfin - Lilly - Pisztráng - ah! hogy pezseg már is a vérem - milyen kaland! mily szerencse, hogy otthon hagytam a feleségemet...

Czili (kivülről.) Erre, Maszlagi, erre!

Tivadar (rémülten.) Nagy ég! a feleségem hangja! Mi ez? Talán a föld alól jött, vagy csak bűnös lelkiismeretem hallja?

Czili (kivülről.) Itt is van egy kocsmá - talán itt lesz.

Tivadar. Ez ő! Testestől, hangostól! Utánam jött... (A kerítéshez fut.) Erre jön - a segédemmel - engem keres... Épen most, mikor a legszebb kalandba fogtam... (visszafut az udvarra.) Jaj! mindjárt itt lesz... Hová rejtőzzem? (A kocsmá felé fut megáll.) Nem - hisz ide he fog jönni - és meglátja a kaviárt... (Eszeveszetten futkos.) Nem szabad látnia... (A hordókat nézi.) Ide nem férek be... (A tyúkketreczet próbálja.) Ide sem... Már jönnek! (A ketreczek mögött a bokrok közé rejtőzik.)

TIZENKILENCZEDIK JELENET.

LILLY (a vendéglőből.) CZILI, MASZLAGI (kivülről.)

Lilly (felöltövel, körülnéz, magában.) Hova lett az én majmom? Annál jobb - legalább nem kompromittál. (Az ajtóban találkozik Czilivel; végigmérik egymást. Lilly el.)

Czili (előre jön.) Ilyenek ezek a híres fővárosi hölgyek? Milyen izlés! milyen modor!

Maszlagi. Milyen toilette! (Maszlagi napernyőt tart Czili feje fölött. Hóna alatt esernyő van.)

Czili. Maszlagi! nézzen be a vendéglőbe, nincs-e ott férjem?

Maszlagi (átadja a napernyőt.) Méltóztassék addig a napernyő. Ne érje durva napsugár e harmatos arcot. (El a vendéglőbe.)

Czili (magában.) Fogadójában azt mondták, hogy a városligetbe jött - egyebet nem tudtak róla - vajjon hol rejtőzhetik...? Nagyon biztatott, hogy otthon maradjak - természetesen azért is föl kellett jönnöm... Nos, Maszlagi, itt van?

Maszlagi (átveszi a napernyőt s újra Czili fölé tartja.) Itt sincs.

Czili Ez már a hetedik kocsmá, a hol hiába keressük. Kezdek már fáradt lenni...

Maszlagi. Méltóztassék e kerti székek valamelyikét boldogítani pehelykönnyü terhével. (Czili leül, Maszlagi mellette áll, feje fölé tartva a napernyőt.)

Czili. Vajjon hol bujkálhat férjem? Nem nyugszom, míg rá nem találok. Attól félek, hogy valami bakot lőtt és bajba keveredett. Hogy is tudtam rá hallgatni és otthon maradni? Maszlagi, legyezzen! (Maszlagi legyezőt vesz ki zsebéből s Czili arcát legyezi.) Nem kellett volna egyedül elbocsátnom őt. Szegény jó öregem; olyan élhetetlen... háromig sem tud olvasni nélkülem.

Maszlagi (az égre néz.) Nehéz felhők tornyosulnak... Ah! menjünk nagysád! liliom arcát, hó karjait erős zápor fenyegeti. (Hóna alá teszi a napernyőt, a legyezőt zsebébe, s az esernyőt tartja Czili feje fölé. Eső.)

Czili. Milyen válogatott szavakkal beszél ön, Maszlagi. Hugom valóban boldog lesz. Nincs udvariasabb nép a gyógyszerész-segédéknél.

Maszlagi. Nagysád bájsugáraitól önkénytelenül kifakadnak az udvariasság rózsái.

Tivadar (óvatosan kidugja fejét.) Jaj! mindjárt vizzé válok. (Tüsszent, bekapja fejét.)

Czili. Mi volt ez?

Maszlagi (körülnéz.) Talán gerlicze turbékol a lombok közt. (Az eső egyre erősebben esik. Dörgés.)

Czili. Menjünk vissza. Ne hagyjuk tovább egyedül hugomat a fogadóban. Az eső majd csak haza kergeti férjemet. (Fölkel.)

Maszlagi. Valóban érdekes volna, ha nagysád valami kalandban lepné meg tisztelt főnökömet.

Czili. Kalandban? Az én férjem? Ugyan menjen! hiszen úgy szeretjük egymást, és én olyan kordában tartom, hogy mukkanni sem mer. Ön is példát vehetne róla. Szegény feje! Oh! ettől nem félek. Inkább attól tartok, hogy valami bakot lőtt... úgy kell neki, mért nem hozott magával...? Előre Maszlagi! (El. Maszlagi Czili feje fölött tartva az esernyőt. Erős zápor, dörgés a felvonás végéig.)

HUSZADIK JELENET.

TIVADAR (egyedül.)

Tivadar (kitekint a ketreczek közül.) Brr! milyen zápor!... (kijő.) Szép dolgokat hallottam. Brr! Hát én élehetetlen vagyok...? Mukkanni sem merek? (Köhög.) Milyen nátha! ezt is miatta kaptam... Hát engem kordában tartasz? Most már csak azért is kaviár! (Tüsszent) Milyen nátha! És ez a zápor! Ugy, kedves feleségem? Hát én háromig sem tudok olvasni? (Orrát fújja.) Most már csak azért is! Brr! hogy átfáztam! (karjait mellén összeveregetve, a ház felé indul.) És egy árva esernyőm sincs!

HUSZONEGYEDIK JELENET.

ELŐBBI. ACHILLES, OMOR, PETYKÓ. (később.) MARISKA,
OSZKÁR, MIRANDA, MÁRTHA, BRIGITTA.

Achilles (az ajtónál megbotlik.) Ezer orkán! a pocsolyába hágtam! (Hátra kiált.) Vigyázzatok! az ajtó előtt pocsolya van. Ugrani kell! (A két tengerészhez, Tivadarra mutatva.) Itt van a férj-aspiráns! Gyorsan, rövid szakértő vizsgálatot! (Petykó, Omor Tivadarhoz mennek.) (A következő jelenet alatt futva jönnek egymásután Mariska Oszkárral, aztán Miranda, később Mártha, legvégül Brigitta. Az ajtó előtt mindnyájan átugorják a pocsolyát s azután felfutnak a terasse-ra, hol csoportosulnak, a vizet rázva magukról. Róza kijön és segít a tisztogatásban.)

Petykó (bemutatva magát Tivadarnak.) Petykó, élelmezési felügyelő a Kenguruhn.

Omor. Omor, orvos ugyanott.

Tivadar (bámulva.) Örvendek. (Petykó és Omor megragadják egy-egy kezét s míg ezt barátságosan rázzák mereven arczába néznek. Achilles mellettök áll.)

Tivadar. Uraim! örültem a szerencsének! Bocsássanak el! Nem látják ezt a záport? (Tüsszent.)

Achilles. Nekünk nem árt a víz. (Ezalatt a nők mind a terasse-ra gyültek. A vendéglős és Eduárd jönnek a konyhából, mindegyik egy nagy tállal kezében.)

Vendéglős. Tessék vacsorálni!

Eduárd. Halászlé!

Omor. Petykó (sugva Achilleshez.) Megjárja!

Achilles (erősen rázza Tivadar kezét.) Vacsoráljon velünk.

Tivadar (elkeseredve.) A halászléből! Hagyjon nekem békét! (Futva kifelé indul.)

Achilles (utána kiált.) Vigyázzon! megázik!

Tivadar (visszafordul, böszülten.) Jókor mondja, most már benne vagyok! (Elrohan.)

(A függöny legördül.)

MÁSODIK FELVONÁS.

(Nagy alvó-terem a hajón. A falak mellett függő-ágyak; a falakon apró, kerek ablakok. Jobbra lépcső vezet fölfelé, mellette a falba illesztett szócső. Balra ajtó. Ebhez közel egy nagy utazóláda. Szétszórva tábori székek, kis asztalok. Rendetlenség; több függőágy le van véve s a szoba közepén hever; az egész általában oly termet mutat, mely javítás és tisztogatás alatt van.)

ELSŐ JELENET.

PISZTRÁNG. TIVADAR.

Tivadar (kivül kiált.) Pisztráng!

Pisztráng (kivül.) Mi a jelszó?

Tivadar (kivül.) Lilly.

Pisztráng (kivül.) Mehet. (Lejönnek a csigalépcsőn.)

Tivadar. Hová megyünk? (Frakkban, claue-kal, fehér nyakkendő, fehér keztyűk.)

Pisztráng. Bátorság öreg ur! Mindjárt révbe érünk. (Leugrik a lépcsőről.) Hurrah!

Tivadar. Hurrah! (Utána ugrik, tántorog.) Eredeti kölyök!

Pisztráng. Egyenesen állni, öreg ur! Mindjárt jön a kisasszony. Ugye szép ficzkó, mi? he? Én vagyok a szobalánya.

Tivadar. Valóban? (Ásit.) Harminczhat órája nem aludtam.

Pisztráng. Itt pedig nem alszunk, öreg ur! (A baloldali ajtón kopog.) Kisasszony! födélzetem a pasasér!

Tivadar. Milyen furcsa ez a hajósnyelv!

Pisztráng. Fel a lobogóval! Itt a kisasszony! Hurrah! (felszalad a lépcsőn, el.)

Tivadar (egyedül.) Végre itt állok - a paradicsom küszöbén... (Ásit.) Átkozott ásitás! nem tudom elfojtani - egész éjjel nem aludtam - ez a hajó meg úgy ringat, mint a bölcső - milyen furcsa érzés - mégis jó lett volna aludni egy pár órát... (Ásit.)

MÁSODIK JELENET.

TIVADAR. LILLY.

Lilly (megáll a kabinajtónál.) Mit látok! Maga ásitva várakozik rám?

Tivadar (hozzásiet.) Ah! végre láthatom! Oh! mily boldog vagyok! ez az ásitás is záloga roppant szerelmemnek.

(Ingadozik s egy függőágyba kapaszkodik.)

Lilly. Ne beszéljen mindig az ásitásról...

Tivadar. De beszélnem kell, oh kegyetlen tündér! - mert ön rabolta el álmat - harminczhat órája nem aludtam -

Lilly. Ne beszéljen mindig az alvásról!

Tivadar. Oh, mennyit szenvedtem tegnap óta kegyedért - mindig csak kegyedért - nagy jutalmat érdelek, fényes jutalmat... Alig váltunk el tegnap, záporosó jött rám - bőrig áztam, mint a kutya - meghültem. Haza sietek fogadómba - a Tigrisbe - szobámba akarok menni, hogy lefeküdjem és egy csésze chamomillát igyam - puff! nem mehetek be a szobámba, mert épen ajtaja előtt sétált a... (zavartan.) izé - egy személy, kit nem szükséges közelebbről megnevezni...

Lilly. Micsoda személy?

Tivadar (félre.) Még csak az kellene, hogy a feleségemről beszéljek neki. (Fenn.) Egy halálos ellenségem, ki orgyilokkal lesett rám - pszt! Visszamegyek az utcára, sétálok, az órák mulnak, a zápor zuhog - sötét éjszaka lesz - fölmegek - még mindig ajtóm előtt sétál a - a személy, kit nem szükséges közelebbről megnevezni.

Lilly. Mért nem hívott rendőröket?

Tivadar (félre.) Még csak az kellett volna. (Fenn.) Visszarohanok az udvarra - a kapu már be volt zárva - nem mertem a portást felkölteni - szerencsére az idő kitisztult - ott sétáltam az udvaron egész reggelig - sóhajtva és önre gondolva... Hajnalban kiosontam a kapun - egész nap az utcákon bolyongtam - nem mertem megpihenni, attól félve, hogy elalszom és elszalasztom e boldog légyottot - alig jutott időm egy perczre szobámba suhanni és átöltözni. - Milyen furcsa érzés - ez a hajó egészen elringatja az embert. Látja, angyal, mennyit szenvedtem én önért - jutalmat érdelek - fényes jutalmat... (ásit.)

Lilly. Most már elég! Azért jött ön ide, hogy az alvásról beszéljen és a szemem közé ásítson? Ezer orkán és tengeri vihar!

Tivadar (félre.) Épen úgy káromkodik, mint a tegnapi kapitány. (Fenn.) Gonosz tündér - jól tudja, miért jöttem - mert szeretem, imádom -

Lilly. Tisztességes szándékkal?

Tivadar (félre.) Mit akar mindig avval a tisztességes szándékkal? (Fenn.) Természetesen - hogyan? (Átkarolja derekát.)

Lilly (kezére üt.) Lassan, atyafi!

Tivadar (elkapja kezét.) Jaj! be erős fogása van!

Lilly. Ha tisztességes szándékkal szeret...

Achilles (kivülről.) Ezer orkán és tengeri vihar!

Tivadar (rémülten.) Mi ez? (felugrik.)

Lilly. Semmi, Csak a kapitány.

Tivadar. Az én kapitányom. Ismerem a kedvencz káromkodását... Ha itt talál, végem van -

Lilly. Ne féljen, ha tisztességes a szándéka -

Tivadar. Köszönöm én ezt a tisztességet - jaj! - ha itt talál - önnel - hiszen úgy látszik, ön neki - izé -

Lilly. Semmi izé; én gyámleánya vagyok... (fölkel.)

Tivadar. Gyámleánya! Megesz ez a vadállat! Hová rejtőzzem? (A kabin-ajtóhoz fut.)

Lilly. Vissza! az az én szobám!

Tivadar (bódultan.) De hát hová...? Már nyikorog a lépcső... Ah! itt e függő-ágyban...

Lilly (nevetve.) Ha fel tud mászni...

Tivadar (nagy erőlködéssel felmászik a függőágyba.) Küldje el gyorsan, aztán szabadítson ki... (Magára huzza a függőnyt.) Átkozott kaviár! (Eltűnik a függöny mögött.)

Lilly (magában.) Hogy meg van ijedve! Ugy látszik, még sem tisztességes a szándéka... Akkor jaj neki! (A lépcső felé megy.)

HARMADIK JELENET.

LILLY. ACHILLES.

Achilles. Ezer orkán és tengeri vihar! Hát maga itt van?

Lilly. Ugy látszik.

Achilles. Mikor a hajón gondolom, akkor a városban csatangol; mikor a városban gondolom, akkor a hajón találom. Valóságos kéneső! Aztán a ládája is itt van. Mondtam már, hogy vitesse a saját kabinjába! Most már hová dugjam? Bujjék el!

Lilly. Én is? Hát itt mindenki bujósdit játszik?

Achilles. Semmi rezonirozás! Itt vannak a Barlanghy-kisasszonyok - most a gépeket nézik - mindjárt lejönnek. Nem szabad őket ingerelni, ugyis haragszanak rám. A tegnapi vacsorától mind rosszul lettek. Még csak az kellene, hogy itt találják magát.

Lilly. Miért nem? Én nem félek senkitől.

Achilles. De félek én - azaz hogy nem félek - Achilles vagyok - de a vénlányok nagyon gyámkodók - szilárd erényt követelnek.

Lilly. Ne féljen, majd adok én bizonyítványt a maga szilárd erényéről.

Achilles. Nem hinnék el. Gyorsan! ne kompromittáljon! Bujjék el - ide a függőágyba - (azon ágy felé tolja, hol Tivadar elrejtezett.)

Lilly (visszaugorva.) Hogysis ne! Oda nem megyek!

Achilles. Miért nem?

Lilly. Azért - mert - hahaha! annál jobb - bánom is én!... Inkább a szobámba megyek. (El a kabinba.)

Achilles. Meg ne mukkanjon! (Rázárja az ajtót s a kulcsot zsebébe teszi.) Ideje volt - itt vannak már.

NEGYEDIK JELENET.

ACHILLES. BRIGITTA. MÁRTHA, MIRANDA, MARISKA (jönnek a lépcsőn.)

Achilles. Erre, kedves rokonok, erre! Kössetek ki - úgy - üdvözöllek hajómon - hurrah!

Brigitta. Valóban örvendek, hogy megnéztük hajódat. Még soha sem láttam ily közlekedési eszközt.

Achilles. Én vagyok a kapitánya - élet-halál ura a fedélzeten - valódi király - (Mariskához.) mi? he?

Mariska. Igenis.

Brigitta (sugva Achilleshez.) Társalogj aráddal.

Achilles. Legyünk kezdetben ábrándozók. (Fenn) Miczi!

Mariska. Achilles bácsi!

Achilles. Nevezd Achillesnek - kurtán...

(A három vén-lány ezalatt föl és alá jár, mindent bámulva és tapogatva.)

Mariska. Achilles - kurtán!

Achilles (némán néz rá, pofaszakálát simogatva; többször úgy tesz, mintha szólni akarna, ismét elhallgat.)

Brigitta (a kabin ajtaját próbálja.) Hát ide nem lehet bemenni?

Achilles (ijedten.) Nem lehet - be van zárva.

Brigitta. Nyisd ki.

Achilles. Nincs kulcs - a vízbe esett...

Brigitta. Kár... (A három vén-lány tábori székekre ül, a nagy utazó láda mellett.)

Achilles (Mariskához.) Tetszik ez a hajó?

Mariska. Nagyon regényes.

Achilles. Szeretnéd egész életedet ilyen hajón tölteni - mi? he?

Mariska. Regényes volna az?

Brigitta (sugva.) Segítsük elő a társalgást... (Fenn.) Achilles, ez a nagy láda is a hajóhoz tartozik?

Achilles. Ez - igen - ez az én utazó-ládám...

Mártha. Ah! Ez az én szakmámba vág. Hadd lássuk, rendes ember vagy-e?

Achilles (rémülten.) Hozzá ne nyuljatok - disz egyenruhám van benne.

Miranda. Oh! az nagyon szép lehet. (Kinyitja a ládát s egy női tollas kalapot vesz ki belőle, sikoltva.) Ah! mi ez? (Eldobja a kalapot.)

Mártha (a ládába nyul és egy hálófőkötőt vesz ki. Sikoltva.) Ah! egy főkötő! (Eldobja.)

Brigitta (mindkét kézzel a ládába nyul s harisnyákat, öveket, fűzőket, szoknyát s egy pár női czipőt vesz ki. Sikoltva.) Borzalom! (Eldobja. Mindhárom vénlány ájulva dől székére.)

Achilles (magában, megdermedve.) Hajótörés!

Mariska (kiváncsian fölszedi az eldobott holmikat.) Milyen furcsa ez a diszgyenruha.

Brigitta (főlegyenesedik.) Marie, távozzál!

Mártha (főlegyenesedik.) Marcsa, menj a fedélzetre!

Miranda. Miczi, gyönyörködjél a szép kilátásban.

Mariska. Igenis. (Félre.) Furcsa diszgyenruha. (El a lépcsőn.)

ÖTÖDIK JELENET.

BRIGITTA. MÁRTHA. MIRANDA. ACHILLES.

Brigitta (fölveszi a főkötőt, méltóságos léptekkel Achilles elé megy, szeme elé tartja a főkötőt, ünnepélyesen.) Mi ez?

Achilles (elkábulva.) Ugy látszik, hogy hálófőkötő.

Brigitta. Ugy van. (Eldobja.)

Mártha (ugyanazt teszi a fűzővel.) Mi ez?

Achilles. Mintha fűző volna.

Mártha. Ugy van. (Eldobja.)

Miranda (ugyanazt teszi a cipővel.) Mi ez?

Achilles. Olyan, mint a topánka.

Miranda. Ugy van. (Eldobja.)

Mindhárom vénlány. A te ruháid ezek?

Achilles. Nem - nem az én ruháim.

Brigitta. Női ruhák - a teládában.

Mártha. Emlékezzél feltételünkre!

Miranda. Tiszta, szilárd erény.

Mindhárom vénlány. Mindennek vége!

Achilles. De kedves rokonok -

Brigitta. Van valami mondani valód?

Mártha. A tegnapi vacsorát még elnéztük volna -

Miranda. De ezt a gardero-beot nem bocsátjuk meg soha!

Brigitta. *Mártha*. Soha!

Achilles. De kedves rokonok, hallgassatok ki!

Mindhárom vénlány. Igazold magadat! (Leülnek.)

Achilles. Igaz, hogy ezek női ruhák de én soha sem viseltem - esküszöm!

Brigitta (fölkel.) Ne esküdjél! Ez ellenkezik a nagyvilági illemmel. (Leül.)

Achilles. Becsületemre mondom, - erényem tiszta és szilárd - ezek a női ruhák nem bizonyítanak semmi szerelmi viszonyt - ellenkezőleg...

Brigitta. Hogyan? Ellenkezőleg?

Achilles (félre.) Mi az ördögöt mondjak ezeknek a czápáknak? (fenn.) Mikor azt mondom, ellenkezőleg - az azt jelenti, hogy e ruhák egy szomorú eseményt juttatnak eszembe - nagyon szomorút -

Brigitta. Mi az? Mindent tudni akarunk.

Achilles. Nem tudom, elmondhatom-e? Rémes titok - állásommal játszom - esküdjetek, hogy senkinek sem szóltok.

Mindhárom vénlány (fölkel, esküre emelt kézzel.) Esküszünk! (Leülnek.)

Achilles. A mult héten az Al-Dunán jöttem fölfelé - épen mikor - hol is laviroztunk? - igen, épen Pancsova alatt laviroztunk - nem - kikötöttünk - utasok szálltak hajómra - köztük egy nő - halvány - kisirt szemü - gyászruhában -

Mindhárom vénlány. Ah! (közelebb huzódnak Achilleshez.)

Achilles. Ezt a ládát hozták utána - ide állították, a hol most van - ő egy szót sem szólt - mi nem háborgattuk - tiszteltük fájdalmát - (elrugja az egyik czipőt, mely épen lába alatt van.)

Miranda. Valami titkos bánata lehetett...

Achilles. Ugy van; mert alig indult el a hajó, a nő a földézetre ment, a korlátra ugrott, vadul hátravetette haját és felkiáltott: Én meghalok - mondjátok meg neki!...

Mindhárom vénlány (feszülten.) Mit? Kinek?

Achilles. Soha sem lehetett megtudni; mert a másik percben már a hullámokkal küzdött - én utána ugrottam - a hullám elragadt - embereim csónakra szálltak - engem is alig tudtak megmenteni - (elrugja a füzőt.)

Brigitta. Eláll a lélekzetem...

Miranda. Valódi regény!

Achilles (félre.) Jól megy. (fenn.) De a szegény nőnek már csak holttestét halászhatták ki - nedves haja elborította sápadt arcát -

Brigitta. Borzasztó!

Mártha. Szegény asszony!

Miranda. Bizonyosan a boldogtalan szerelem tette öngyilkossá. (Mindhárom vénlány sir, szemét törli.)

Achilles (zokogva.) A boldogtalan nőt eltemettük - ládája itt maradt - ruháit megtartottam emlékül - igen, ez mind a szegény sápadt nőé volt - ezek az ő ereklyéi... (fölveszi a főkötőt és szemét törli.) Ime ezt tettem - ez minden bűnöm... Mondjátok, megérdemlem-e, hogy eldobjátok magatoktól? (Eldobja a főkötőt.)

Brigitta (fölkel, Achilles kezét megszorítja.) Nemesen cselekedtél.

Miranda (szintugy.) Hős voltál!

Mártha. Tökéletesen igazoltad magadat. Marcsa a tiéd.

Achilles. Köszönöm! De vigyázzatok - szót se! - ki tudja, mily rémes családi titok -

Mindhárom vénlány. Megesküdtünk.

Brigitta. És mi vádoltuk őt...! Achilles, te valódi lovag vagy! Jer karjaimba! (Mindhárom vénlány egymásután megöleli.)

Miranda. Szegény asszony! nem tudok könnyek nélkül nézni hátrahagyott ereklyéire. Engedd meg Achilles, hogy örök emlékül eltegyem ez övet. (fölveszi.)

Mártha. És én e félczipőt. (fölveszi.)

Brigitta. És én e főkötőt. (fölveszi.)

Achilles (meghatottan) Tegyétek el s gondoljatok néha a boldogtalan ifju nőre... De most remélem, tökéletesen igazolva vagyok s a leányt menyasszonyom gyanánt tekinthetem.

Brigitta. Ő a tied. Hivasd le! (Achilles a lépcsőhöz megy. A három vénlány azalatt kézi táskájába teszi az övét, cipőt és főkötőt.)

Achilles (a szócsón felkiált.) Márton!

Eduárd (kivülről, a szócsón keresztül.) Az én nevem Eduárd!

Achilles (a szócsón.) Fogd be a szádat és küldd le a kisasszonyt! (Visszamegy a nőkhöz, kik ezalatt a szétszórt többi holmit visszarakják a ládába.) Mily szép töletek, hogy ily kegyelettel viseltettek a szerencsétlen halott emléke iránt.

Brigitta. Ő is nő volt.

Achilles (becsapja a ládát és ráül, magában.) Ezt szerencsésen rendbehoztam.

HATODIK JELENET.

ELŐBBIEK. MARISKA.

Mártha. Bejöhetsz, Marcsa.

Brigitta. Lebegj le a lépcsőn; minden rendbe jött.

Miranda. Achilles valódi lovag.

Brigitta. Valódi hős. Légy rá büszke, Marie! Büszke és boldog. Még nem is sejtet, mily boldogság vár reád, de most itt a kedvező pillanat, hogy megtudd, mit határoztunk jövődről. Üljetek le! Achilles és Marie álljatok egymás mellé. (Brigitta, Miranda, Mártha körben leülnek. Achilles Mariska mellé áll.)

Mariska (félre.) Mintha már nem tudnám. Csakhogy abból semmi sem lesz!

Brigitta (ünnepélyesen.) Tudd meg tehát gyermekem, hogy én és testvéreim - (Tivadar ágyából hosszú, erős hortyogás hallatszik. Mindhárom vénlány rémülten felugrik.)

Brigitta. Mi ez?

Miranda. Mintha valaki hortyogna fejünk felett.

Achilles (meglepetve, zavarban.) Én semmit sem hallok.

Mártha. Csitt! ügyeljünk! (A hortyogás hosszasan és erősebben hallatszik.)

Miranda. Mily kísérteties hang!

Brigitta. Nem annyira kísérteties, mint illetlen.

Mártha. Achilles, mi ez?

Achilles (legnagyobb zavarban.) Ez - talán az orkán zúgása.

Mariska. Épen úgy szól, mint mikor Brigitta néni hortyog.

Brigitta. Marie! semmi illetlen megjegyzés... Én nem szoktam hortyogni; de annyi bizonyos, hogy ez a hang nem az orkán zúgása, hanem hortyogás.

Mindhárom vénlány (Achilleshez.) Ki hortyog itt?

Achilles (fejét vesztve.) Nem tudom - ő nem szokott hortyogni - sokkal fiatalabb és soványabb -

Mártha. Ő - micsoda ő? Itt tehát valaki el van rejtve -

Brigitta. A ki fiatal és sovány -

Miranda. És neked tudomásod van róla? Gyanus!

Brigitta. Marie, távozzál!

Mártha. Marcsa, menj a földélzetre!

Miranda. Miczi, gyönyörködjél a szép kilátásban!

Mariska. Igenis! (félre.) Ugyis meghallok mindent a szócsőn keresztül. (El a lépcsőn.)

HETEDIK JELENET.

BRIGITTA. MÁRTHA. MIRANDA. ACHILLES. TIVADAR.

(A hortyogás folytonosan hallatszik.)

Miranda. És most, hogy ez ártatlan leány nincs többé jelen -

Brigitta. Miranda! ne feledd, hogy mi is ártatlan leányok vagyunk!

Mártha. Brigitta! Marcsa boldogsága előbbre való, mint a mi ártatlanságunk. Beszélj Miranda! E rejtelmes és regényes ügy a te szakmádba tartozik.

Miranda (megragadja Achilles kezét.) Ott egy nő rejtezik és hortyog!

Brigitta. Hortyogó nő - mily borzalom!

Miranda. Huzd le onnan!

Brigitta. De hátha - pongyolában van?

Mártha. Brigitta! első az igazság, aztán jó a toilette.

Achilles (félre.) Magam is kíváncsi vagyok rá. Lilly a kabinban van. (Félrevonja a függönyt. A három vénlány eltakarja arcát s ujjain keresztül néz.)

Miranda. Gyorsan! ez a hortyogás már kiállhatatlan!

Achilles (a függőágyat rázza.) Hej! ki van itt? Gyere ki!

Tivadar (álmosan.) Köszönöm. Nem kell kaviár.

Mindhárom vénlány (összesug.) Kaviárt emleget. (Lábujjhegyen az ágy felé közelednek.)

Achilles. Majd adok én neked kaviárt! Zsivány! (Lábainál fogva huzza Tivadart.)

Tivadar (rugdalózva.) Jól laktam! Nem kell!

Achilles. Gyere jó madár, gyere! (kirántja, galléron ragadja.) A patikárius! Megint ez a méregkeverő! (Gallérénál fogva rázza.)

Tivadar (álmosan, szemét dörzsölve.) Nagyon korán van! (Ásit, leül.)

Achilles (felrántja.) Még le mer ülni! Átkozott patikárius!

Mindhárom vénlány. Az örült! (Szétfutnak.)

Achilles. Mondom, hogy nem örült, hanem egy tolakodó patikárius, a kit mindjárt a vízbe fogok dobni. (Erősen rázza gallérát.)

Tivadar (bámészan.) Hol vagyok?

Achilles. Az én körmeim közt.

Tivadar (megismeri, rémulten.) A kapitány! Az egész kompánia! Végem van! (El akar futni.)

Achilles (kabátjánál fogva visszarántja.) Hohó! patikus uram! Megint az állatkertet keresi?

Miranda. Ez nem nőszemély.

Mártha. Achilles, igazságtalanul vádoltunk!

Brigitta. Jer karjaimba! (Mindhárman megölelik Achillest, ki ezalatt kabátjánál fogva tartja Tivadart.)

Tivadar (félre.) Ugy kell neki!

Achilles. Most pedig rajtunk a sor, méregkeverő uram! Mit keresett hajómon? Itt nincs állatkert! He! Hogy mert itt aludni?

Tivadar (rémuló zavarral.) Harminczhat órája nem aludtam - a hajó ringása - olyan, mint a bölcső...

Achilles. Hogy meri az én hajómat bölcsőnek használni? Az árbocra akasztatom czimernek, mint betörőt és kémet! Én Achilles kapitány vagyok, élet-halál ura hajómon! Mit keresett itt?

Tivadar (ijedten.) A kisasszonyt.

Achilles (ordítva.) Itt nincs kisasszony!

Mindhárom vénlány. Csábitó!

Brigitta. Uram, mi mindnyájan kisasszonyok vagyunk. Melyiket értette hármunk közül?

Tivadar (eszét vesztve.) Egyiket sem - kell az ördögnek - a másikat!

Mindhárom vénlány (sikoltva.) Ah! a másikat!

Achilles. (Tivadart rázva.) Itt nincs másik!

Tivadar. Ő maga rendelt ide!

Mindhárom vénlány. Szörnyőség!

Brigitta. E vád sokkal súlyosabb, hogyszem szó nélkül lehetne hagyni. Achilles, tartsd erősen a gonosztevőt, míg mi félrevonulunk tanácskozni.

Achilles (erősen fogva Tivadar gallérját.) Még ne mukkanjon! (A vénleányok félrevonulnak.)

Brigitta. Nincs semmi kétség. Ez ember Mariet akarja elcsábitni.

Miranda. És Miczi ismeri őt. Tegnap is mondta, hogy nem örült.

Mártha. Hol ismerhette meg?

Brigitta. Ki tudná azt? E nőcsábitók oly ügyesek és veszedelmesek.

Mártha. Szigorú rendszabályokat kell megragadnunk. (Visszamennek.)

Brigitta (ünnepélyesen.) Achilles, tudd meg, hogy ez ember menyasszonyodat akarta elcsábitni.

Achilles. Ezer orkán és tengeri vihar! (Megrázza Tivadart.)

Tivadar (kiáltva.) Én nem tudtam, hogy menyasszonya. Azt gondoltam, hogy kaviár!

Mindhárom vénlány (elszörnyedve.) Kaviár!

Brigitta. Elég! Mi leányok vagyunk, nem hallgathatjuk tovább ez ember illetlen kifejezéseit. Achilles! reád bizzuk őt. Tudod bűnét, büntesd meg érdeme szerint!

Miranda (Tivadarhoz.) És ön uram tudja meg, hogy sátáni incselkedései nem fogják behálózni Miczi ártatlan szivét, mert mi hárman örködünk fölötte.

Mártha. És többé ne mutassa magát Marcsa körül, mert forró luggal öntöm le. Értette?

Brigitta. Achilles, nem szükséges, hogy kikísérj, tudjuk a járást. Jerünk testvérek! (Mindhármán méltósággal el.)

NYOLCZADIK JELENET.

ACHILLES. TIVADAR.

Achilles. És most rajtunk a sor, patikárius uram! Meg ne mukkanjon, mert lelövöm, mint a vadlibát! (Két pisztolyt vesz elő egy asztalról s Tivadarra szegzi.)

Tivadar (félre.) Az ördög hozott engem erre a hajóra!

Achilles. Feleljen, mit keres itt? Vagy lövök!

Tivadar (eltakarja arcát.) Ütött a végórá! (Erős kopogás a kabin ajtaján.)

Lilly (az ajtón keresztül.) Bocsásson ki! már elmentek!

Tivadar (félre rémulten.) Még csak ez volt hátra.

Achilles. Igaz, erről meg is feledkeztem. (Kinyitja az ajtót.) Evezzen be!

Tivadar. Beütött a mennykő!

KILENCZEDIK JELENET.

ACHILLES. TIVADAR. LILLY.

Lilly (térdre esik.) Uram, ne bántsa őt, ne nyuljon hozzá! Én hívtam ide - érettem jött -

Tivadar. Pszt! Pszt!

Achilles. Ne pisszegjen az ur!

Lilly. Igen uram, egyedül csak érettem jött ide - tisztességes szándékkal. (Fölkel.)

Achilles. Igazság! erről egészen megfeledkeztem. (Leteszi a pisztolyokat, s igen nyájasan megrázza Tivadar kezét.) Isten hozta, kedves patikárius ur! Tessék helyet foglalni!

Tivadar (bámulva.) Hát ez micsoda?

Achilles. Lilly üljön le! (Lilly leül.) Tessék helyet foglalni! (Erővel székbe nyomja Tivadart.) Így ni, most hát lássunk a dologhoz. (Leül.)

Tivadar (magában.) Mi lesz ebből? Istenem, mi lesz mindebből?

Achilles. A szakértők véleménye kedvező volt, de ez csak a külsőre vonatkozott. Lássuk most a belsőt és a körülményeket. Mert ne feledje, kedves patikárius ur, hogy Lilly kisasszony hajdani főnököm, egy Duna-gőzhajózási kapitány leánya -

Lilly. És művésznő...

Achilles. Pogány-istennőket produkált a levegőben - Gyurgyevóban -

Lilly. De most egészen visszavonulok a művészi pályáról -

Achilles. Ne féljen, nem kell vele fölszállnia a levegőbe. Fogjunk tehát hozzá. Neve?

Tivadar (fölkel.) Mielőtt tovább mennénk e kinos ügy tárgyalásában -

Achilles (nyájasan.) Tessék helyet foglalni! (Látva, hogy Tivadar nem ül le, rá ordít.) Üljön le!

Tivadar (leül, ijedten.) Mielőtt tovább mennénk e kinos ügy tárgyalásában - kapitány ur - és ön tisztelt kisasszony - tessék tekintetbe venni fiatalságomat - tapasztalatlanságomat - a rossz lélek vitt rá - de soha sem teszem többet...

Lilly. Majd kordában fogom én tartani, ne féljen!

Tivadar (félre.) Oh bár maradtam volna Czilikém kordájában. (Fenn.) Elismerem, hogy helytelenül viseltem magamat - bocsánatot kérek - csak ne tessék nyilvánosságra hozni - kész vagyok minden áldozatra, hogy jóvá tegyem hibámat...

Achilles. Hiszen mi nem is akarunk egyebet; de előbb ismernünk kell állását, körülményeit.

Tivadar (félre.) Körülményeimet? Ugy látszik, pénzt akarnak. Hála istennek! (Fenn.) Kész vagyok minden áldozatra - (kiigazitva) józan áldozatra...

Achilles. Feleljen hát... Neve?

Tivadar. Poroszkay Tivadar - de tessék titokban tartani.

Achilles. Azt már tudom hogy patikárius. Hol?

Tivadar. Kikindán.

Lilly. Jó hely.

Achilles. Kora?

Tivadar. Negyvennégy multam - nem régen -

Lilly. Elegendő.

Achilles. Mennyi évi jövedelme van?

Tivadar. Szerényen megélhetek belőle - de azért képes vagyok némi áldozatokra.

Lilly. Ne féljen, van nekem eszem, nem fogok nagy áldozatokat kívánni.

Tivadar (félre.) Annál jobb.

Achilles. Volt-e már büntetve?

Tivadar. De kérem - ez nem tartozik ide. (fölkel.)

Achilles. Tessék helyet foglalni! Ne feledje, hogy Lilly egy hajdani duna-gőzhajózási kapitány leánya... (Ráordít.) Üljön le!... Volt-e már büntetve?

Tivadar (leül, ijedten.) Egyszer rajtakaptak, hogy romlott csukamáj-olajat árulok - de ez a segédem hibája volt - elsimitottuk a dolgot...

Achilles. Jól van. Reményelem, hogy okmányai igazolni fogják az adatok hitelességét. Lilly, meg van elégedve e külső és belső tulajdonságokkal?

Lilly. Isten neki!

Achilles (Lillyt ünnepélyesen Tivadarhoz vezeti s összeteszi kezeiket.) Itt van. Ő az öné.

Tivadar (felugrik.) Micsoda! Ő az enyém?

Achilles. Testestül - lelkestül. (Megrugja a ládát.) Itt van a stafirungja. Az övet, félcipőt és főkötőt kipótolom a magaméból. Három nap mulva megtartjuk az esküvőt.

Tivadar. Az esküvőt! De én nem akarok megházasodni!

Lilly. Nem akar megházasodni?

Tivadar. Eszem ágában sincs.

Achilles. Hah! tudja meg, hogy egy duna-gőzhajózási kapitány leányát nem szabad büntetlenül kompromittálni.

Lilly. Maga azt mondta, hogy kész minden áldozatra.

Tivadar. Igen, mert azt gondoltam, hogy csak pénzt akarnak.

(Lilly és Achilles felkapnak egy-egy pisztolyt és Tivadarra szegzik.)

Achilles. Pénzt kínálni egy duna-gőzhajózási kapitány leányának!

Lilly. Pénzt kínálni nekem, elrablott becsületemért!

Tivadar (fejét kapkodva a pisztolyok elől.) Én nem raboltam el a kisasszonytól semmit!

Lilly. Térdre nyomorult!

Tivadar. De kérem -

Achilles. Térdre vagy lövök!

Tivadar (félre.) Az ördög hozott engem ide. (Letérdel.)

Achilles (feléje tartva a pisztolyt.) És most egész higgadtan és szeliden kérdelem, szándékozik-e házasság által helyrehozni a kisasszony elrablott becsületét?

Tivadar. Ne tessék erre tartani a pisztolyt... Kisasszony kérem, mondja meg, hogy én kegyedtől nem raboltam el semmit. (Lilly felé fordul, ez részegzi pisztolyát, Tivadar ijedten elkapja fejét, félre.) Ördög vigye az ilyen szerelmi kalandot!

Achilles. Tudja meg, hogy még a szárazföldön is vannak törvények a nőcsábítók ellen! Menjünk a rendőrséghez!

Tivadar. Nem, kérem, hagyjuk a rendőrséget!

Achilles. Tehát nőül veszi?

Tivadar. Hiszen szívesen tenném - de nem lehet -

Lilly. Miért nem lehet?

Tivadar (kifakadva.) Mert már nő vagyok.

Achilles. Lilly. Felesége van!

Tivadar. Igenis, Czilinek hívják.

Achilles. Czili!

Lilly. Hazudik!

Tivadar. Ha nem hiszik, nézzék meg a Tigrisben - ott van szállva. (fölkel.)

Achilles. Ez a patikárius valódi török basa!

Lilly. De így nekem sem kell, ha felesége van. (Achilleshez.) Nincs egyéb hátra, mint hogy maga vegyen el...

Tivadar (félre, kárörvendve.) Ahá! most rajta a sor.

Achilles. Ezer orkán és tengeri vihar! De ez nem megy! kell valami törvénynek lenni! Az volna csak szép, ha a szárazföldi emberek csak úgy könnyedén elcsábíthatnák a hajóskapitányok lányait, és megszabadulnának minden büntetés alól, mert feleségük van!... Lilly! vegye kezébe mind a két pisztolyt és őrizze a patikáriust, míg visszajövök.

Lilly (fölveszi a pisztolyokat.) Hova megy?

Achilles. Zúghy fiskális itt lakik a parton - furfangos ember, az árboczat is kiperelné a vitorla alól. Ide hozom - ő bizonyosan tud segíteni a dolgon... Addig őrizze a patikáriust, és ha szökni akar, lőjje le, mint a vadlibát! (El a lépcsőn.)

Lilly (*Tivadar* elé áll.) Bizza csak rám!

Tivadar (leül, félre.) Ördög vigye az ilyen szerelmi kalandot!

TIZEDIK JELENET.

TIVADAR. LILLY.

Lilly. (*Tivadarra* szegezve a pisztolyokat.) Ugyan mondja csak, szép kis majmom, hát már nem tetszem én magának?

Tivadar. Dehogy nem tetszik - nagyon tetszik - ne tessék erre tartani a pisztolyt!

Lilly. Hát akkor mért nem akar feleségül venni?

Tivadar. Hogyne akarnám? Boldog lennék kegyeddel - de látja, nem szabad két feleséget tartani - bigamia - becsukják az embert.

Lilly. Csakhogy ezt tegnap is tudta már, kincsem! És mégis utánam járt, nyögött, laposakat pillantott, légyottot kért - pedig tudta, hogy nem vehet el - hogy felesége van! - (rászegzi a pisztolyt.)

Tivadar (ijedten.) Elfelejtettem.

Lilly. Elfelejtette, hogy felesége van?

Tivadar. Tökéletesen - az ember olyan feledékeny - kivált a feleségére nézve... Gondatlan, fiatal ember vagyok - ne haragudjék - ne tartsa erre azt a pisztolyt!

Lilly. Így hát mégis tisztességes volt a szándéka?

Tivadar. Szörnyü tisztességes! Csakhogy ez az átkozott feledékenység... Oh! ha az nem volna - akarom mondani - ha törökök volnánk - azaz ha a másik feleségem nem volna! - oh! milyen örömmel nyujtanám önnek kezemet!

Lilly. Igazán?

Tivadar. Igazán, (félre.) Talán megszelidül és elbocsát. (fenn.) Higyje el, kisasszony, boldog lennék, roppant boldog!

Lilly. Nem is bánna meg.

Tivadar. De fájdalom! nem lehet - az élet elvesztette minden becsét előttem - engedje, hogy a Duna hullámaiba temessem bánatomat. (indul.)

Lilly (rászegzi a pisztolyt.) Meg ne mukkanjon, vagy lövök!

Tivadar (leül, félre.) Nem sikerült.

Lilly. Maga még nem is tudja, milyen híres művésznő voltam én Gyurgyevóban... Magasra, magasra emelkedtem a léghajón; szép, könnyű ruhában - egyszer mint Juno, máskor mint Diána, néha mint Venus... Mindig megtapsoltak.

Tivadar. Bár most is tapsolnák!

Lilly. Meg is érdemeltem a tapsokat - senki sem tudott olyan szép állásokat venni - képzelje, fenn a levegőben, egy kis csónakban - erős fej kellett hozzá... Nézze... (különféle állásokat vesz, egy lábra áll, majd oldalt hajol, s jobb karját feje fölé hajtja.)

Tivadar (félre.) Szép parthie! (Tapsol.) Ujra! újra!

Lilly. Hát még mikor Venus voltam! (Hátrafelé hajlik, két karjával ivet formálva.)

Tivadar (tapsol.) Brava! brava! (félre.) Most talán megszökhetném! (Tapsolva a lépcső felé huzódik.)

Lilly (nem változtatva előbbi állásán.) Üljön le, vagy lövök!

Tivadar (félre, leül.) Ez sem sikerült.

Lilly (rendes állásában.) Hogy tetszik?

Tivadar (mogorván.) El vagyok ragadtatva.

Lilly. Látja, ezt mindennap megcsinálnám magának, ha felesége lennék.

Tivadar. Gyönyörű kilátás!

TIZENEGYEDIK JELENET.

ELŐBBIEK. ACHILLES. ZÚGHY.

Achilles. Na, itt van az ügyvéd ur, a ki az árbocot is kipereli a vitorla alól... Tessék kikötni ügyvéd ur! Ugy ni - vessen horgonyt ezen a széken - itt az asztal - itt a papír, toll, tinta - irjon fel mindent. - (Tivadarra mutat.) Itt áll a bűnös - (Lillyre.) itt áll az áldozat.

Zúghy (leül.) Mindenekelőtt a tényálladékok méltóztassék elmondani.

Achilles. Ez az ur patikárius - Kikindán -

Tivadar. Ügyvéd ur, a törvény és igazság nevében -

Lilly. Én azt gondoltam, hogy tisztességes szándéka van -

Zúghy. Kérem, csak egy beszéljen. Kicsoda tulajdonképen a fölperes?

Achilles. Tivadar. Lilly. Én.

Zúghy. Hol van hát az alperes?

Achilles. A patikárius hazudik. Ő se nem fölperes, se nem alperes, hanem nőcsábító, méregkeverő...

Zúghy. Sulyos vádak. A bünyenyítő törvényeszek elé tartoznak.

Lilly. Kompromittált és nem akar nőül venni.

Tivadar. Mikor már van egy feleségem!

Zúghy. Bigamia. A bünyenyítő törvényeszek elé tartozik.

Achilles. Nagyon jól van. Csukassa be a patikáriust.

Lilly. De avval rajtam nincs segítve.

Achilles. Igazság, avval rajta nincs segítve. Ügyvéd ur, ne csukassa be a patikáriust, hanem kényszerítse, hogy vegye feleségül ez elcsábított ártatlan leányzót.

Tivadar. Én nem csábítottam el semmi ártatlan leányzót.

Lilly. Minek kért tőlem légyottot?

Achilles. Itt a hajón - a függőágyban - elaludt - hortyogott -

Tivadar. Harminczhat órája nem aludtam - a hajó ringása olyan mint a bölcső -

Achilles. Hogy meri az én hajómat bölcsőnek használni? Ügyvéd ur, csukassa be a patikáriust!

Lilly. Ügyvéd ur, állítsa helyre elrablott jó híremet!

Tivadar. Ügyvéd ur, én nem raboltam el a kisasszonytól semmit!

Zúghy. Ha a megelőző vallomásokból jól fogtam fel a tényálladékokat, ez az ur - szabad becses nevét tudnom?

Achilles. Poroszkay Tivadar - patikárius -

Lilly. Kikindán.

Zúghy (Tivadarhoz.) Elismeri a személyazonosságot?

Tivadar. Bár volna más személy a ruháimban.

Zúghy (irva.) Tehát elismeri. - Poroszkay Tivadar ur titkos találkozásra szőlította fel a jelenlevő -

Lilly. Bomba Lilly.

Tivadar (félre.) Milyen név!

Zúghy (irva.) Bomba Lilly kisasszonyt, mi által a nevezett hölgyet jó hírében és becsületében érzékenyen megkárosította. -

Tivadar. Bocsánat, én nem tettem a kisasszonyban semmi kárt.

Achilles. Ne vágjon bele! Hagyja beszélni az ügyvédet. Azért fizetjük, hogy beszéljen.

Zúghy. Az ügy fontos, igen fontos és különösen komplikált. Lehet mondani, valódi gordiusi csomó. Nagy jogász elmeél kívántatik kibonyolítására. Szerencséjük, hogy hozzám fordultak.

Achilles. Nem mondtam, hogy az árbocot is kipereli a vitorla alól?

Zúghy. E bonyodalmas kérdést kétféleképpen lehet megoldani, a minthogy két oldala is van. Ha bűnügyi oldalát tekintjük -

Achilles. Tekintse azt és csukassa be a patikáriust!

Tivadar. Hagyja beszélni az ügyvéd urat, azért fizetjük, hogy beszéljen.

Zúghy. Ha bűnügyi oldalát tekintjük, nincs más tenni valónk, mint rendőrségünkhez fordulni, mely azonnal elállja a hajó kijárását és Poroszkay urat erős fedezet alatt a kapitánysághoz kíséri; holnap reggel pedig a következő rövid hír fog megjelenni az ujságokban:

Tivadar (elszörnyedve.) Az ujságokban!

Zúghy (fölveszi a papírt, mintha olvasna.) Rendőri hír: Tegnap este hat órakor a Dunapart botrányos esemény színhelye volt. A »Delfin« nevű személyszállító gőzhajón -

Achilles. Kapitány Barlangi Achilles.

Zúghy (folytatva.) Az alvóterem egy függőágyában, igen gyanus körülmények között, egy tisztességes öltözetű, de kétségbeesett arczkifejezésű embert találtak elrejtve. Minden körülmény oda mutat, hogy bűnös szándékkal lopózott a hajóra. Éber és ügyes rendőrségünknek sikerült a bűnöst merényletének végrehajtása előtt elfogni és zár alá helyezni. A tettes, mint biztos forrásból tudjuk, Poroszkay Tivadar, kikindai gyógyszerész. Az ügyet átadták a büntető törvényszéknek.«

Tivadar. Mindez ki lesz nyomtatva?

Zúghy. Szóról szóra. Magam fogom beküldeni. Hogy tetszik ez a megoldás?

Tivadar. Köszönöm alássan! (félre, kétségbeesve.) Milyen botrány! tönkre vagyok téve, a patikám megbukik. Ördög vigye az ilyen szerelmi kalandot!

Lilly. Hát rólam nem lesz szó az ujságban?

Zúghy. Nagysád a második megoldásban foglaltatik. Poroszkay ur, elfogadja az ajánlott megoldást?

Achilles. Én elfogadom. Csukassa be a patikáriust!

Tivadar. Nem fogadom el! Ördög vigye az ilyen megoldást! Valami másformát kérek, a hol nincs se rendőrség, sem ujság!

Zúghy. Ezzel is szolgálhatok. Ez esetben az ügyet társadalmi oldaláról fogjuk fel! Hanem ez kissé kényesebb természetű.

Achilles. Kényes? Várjon csak. Lilly, a második megoldás kényes természetű, nem a maga füleinek való. (Sugva az ügyvédhez.) Átkozottul naiv egy léghajósnőhöz képest. (fenn.) Menjen addig a földéltre...

Lilly. Mért nem szabad nekem is hallani?

Zúghy. Kissé kényes természetű.

Achilles. Nem ilyen naiv léghajósnőnek való. Távozzék hát, szerényen és illedelmesen, mint egy rászédett szegény leányhoz illik.

Lilly. Ah! igen. (Lassan, lehajtott fővel, sóhajtván megindul. Néhány lépés után.) Eh! nem megy ez nekem! Nem tudok én komédiázni még az ügyvéd előtt sem. (Szökdelve és trillázva elfut a lépcsőn.)

TIZENKETTEDIK JELENET.

TIVADAR. ACHILLES. ZÚGHY.

Achilles (szemeit törülve.) Ugy-e megható naivság egy léghajósnőben?

Zúghy (szemeit törülve.) Valóban lélekrázó.

Achilles. És ez ellen incselkedett ez a csábító patikárius. De lássuk a kényes természetű megoldást.

Tivadar. Ügyvéd ur! ha elsimitja e kinos dolgot, kész vagyok minden áldozatra.

Zúghy (nyomtatott ívet vesz ki zsebéből.) Biztosítom, hogy a legjobban fog végződni, ha megtisztel bizalmával s teljhatalommal reám bizza ez ügy vitelét.

Tivadar. Mindent megteszek, csak szabaduljak ki e hinárból.

Zúghy. Tessék aláírni ez ivet.

Tivadar. Mi ez?

Zúghy. Ügyvédi meghatalmazás.

Achilles. Irja hát alá! Csak tud írni!

Tivadar (aláírja.) Itt van.

Zúghy. Kapitány ur, - mint tanu. (Achilles aláírja.) Még egy tanut kérnék.

Achilles. Meglesz. (A szócsőn felkiált.) Márton!

Eduárd (a szócsőn.) Az én nevem Eduárd.

Achilles. Fogd be a szádat és jöjj le.

Tivadar (félre.) Ördög vigye az ilyen szerelmi kalandot!

TIZENHARMADIK JELENET.

ELŐBBIEK. EDUÁRD.

Eduárd. Parancs!

Achilles. Ird erre a papirosra a nevedet. Az igazit.

Eduárd (nagy betűkkel aláírja nevét.) Ka-csó Edu-árd..... Mégis csak Eduárd vagyok.

Achilles. Jobbra át! Hordd el magad! (Eduárd el.)

TIZENNEGYEDIK JELENET.

ACHILLES. TIVADAR. ZÚGHY.

Achilles. Lássuk most a kényes megoldást.

Zúghy. Uraságod tehát ügyvédének vallott?

Tivadar. Hogy kiszabadítson ebből a hinárból.

Zúghy (zsebébe teszi az ivet.) Kérek a bélyegre és előleges költségekre kétszáz forintot.

Achilles. Ez elég kényes.

Tivadar. Mi tetszik?

Achilles. Nem hallja, hogy kétszáz forintot kér? Fizessen!

Tivadar. Isten neki! (fizet.) Mennyi lesz az összes kiadás?

Zúghy. Ne tessék aggódni! Egy krajczárral sem lesz több, mint a mennyit a bíróság megállapít.

Tivadar. Micsoda bíróság?

Zúghy. Ne féljen, csak a polgári bíróság.

Tivadar. Mit keresünk mi a polgári bíróságnál?

Zúghy. Ott indítjuk meg a válópert.

Tivadar (ugrik.) Válópert!

Zúghy. Természetesen. Ha Lilly kisasszonyt nőül akarja venni, előbb el kell válnia mostani nejétől.

Tivadar. De én nem akarok elválni!

Achilles. Ez a patikárius valódi török basa! Nem érti, hogy nem szabad egyszerre két feleséget tartani?

Tivadar. Én nem akarok két feleséget tartani.

Achilles. Akkor hát el kell válnia az elsőtől.

Tivadar. De én nem akarom elvenni a másodikat.

Achilles. Az már túlhaladott álláspont. Első után jön a második.

Tivadar. De ha semmi okom sincs elválni az elsőtől.

Zúghy. Azt majd kifejtem én a keresetlevélben.

Tivadar. Ne írjon keresetlevelet...

Zúghy. A nélkül nem megy. Ez az első lépés a perben.

Achilles. Hallja! ez az első lépés a perben.

Tivadar. Én nem akarok első lépést tenni!

Zúghy. *Achilles.* De a nélkül a többi lépést sem lehet megtenni.

Tivadar. Mindjárt megbolondulok! Köszönöm szépen ezt a megoldást!

Achilles. Kényes, de egészséges.

Zúghy. Legyen nyugodt, tisztelt kliensem! Gyorsan lebonyolítjuk ez ügyet. Kedves nejét, vagy helyesebben mondva: volt nejét tüstént tudósítom a per megindításáról. Ha jól értettem, Kikindán lakik.

Achilles. Itt van - a Tigrisben - Czilinek hívják.

Zúghy. Annál jobb, legalább személyesen informálhatom. Tüstént meglátogatom.

Tivadar. Megtiltom, hogy meglátogassa.

Zúghy. De kérem, az alperest okvetlenül tudósítani kell a válóper megindításáról, hogy ő is ügyvédet nevezhessen.

Tivadar. De én nem akarok pert indítani; nincs szükségünk ügyvédre!

Achilles. Mit tud maga hozzá? Ügyvéd nélkül semmi sem megy a világon.

Zúghy. Még ma este közlöm vele a kereset tartalmát. Azt hiszem, legjobb lesz engesztelhetetlen gyűlölet.

Tivadar. De mi nem gyűlöljük egymást!

Zúghy. Azt majd be fogom bizonyítani én!

Achilles. Hallja! ezt be fogja bizonyítani ő!

Tivadar (bódultan.) Nem lehet, hiszen most is utánam jött - attól félt, hogy bakot lövök - no hiszen lőttem is! - csupa aggodalomból jött utánam. Maszlagit is magával hozta -

Zúghy. Ki az a Maszlagi?

Tivadar. A segédem.

Zúghy. Megvan! Nincs szükségünk az engesztelhetetlen gyűlöletre - jobbat találtam - így még könnyebben fog menni - tilos szerelmi viszony -

Tivadar. Kinek van szerelmi viszonya?

Zúghy. Tisztelt nejének.

Tivadar. Kivel?

Zúghy. Maszlagival.

Tivadar. Lehetetlen!

Zúghy. Be fogom bizonyítani.

Tivadar. Rágalom!

Achilles. Nem hallja, hogy be fogja bizonyítani?

Zúghy. A dolog világos. Férje távollétében - együtt utazik Maszlagival -. egy fogadóba szállnak - a férj távol van. Legyen nyugodt, be fogom bizonyítani.

Achilles. És maga ilyen asszonyért akarta szegény Lillyt elhagyni?

Tivadar. Nem lehet! én ismerem nőmet.

Zúghy. A férj soha sem ismeri eléggé nejét.

Achilles. Nem hallja, hogy be fogja bizonyítani?

Zúghy (szánakozva rázza Tivadar kezét.) Szegény megcsalt férj! De legyen nyugodt, meg fogjuk boszulni!

Achilles. Ne féljen, Lilly soha sem fogja megcsalni; ő még egy patikáriushoz is hü tud maradni.

Tivadar. Hagyjanak nekem békét! Hiszen ez a Maszlagi egy élhetetlen... (hirtelen megdöbbenéssel, félre.) Igaz, én is élhetetlen vagyok - Czili mondta - ki tudja, hátha neki az élhetetlenek tetszenek? Tessék! most már magam is hinni kezdem! Jaj! mindjárt megbolondulok! Az ördög hozott engem erre a hajóra!

Achilles (vállát veregetve.) Ne féljen, be fogja bizonyítani.

Zúghy (a lépcsőről visszafordul.) Legyen nyugodt, tisztelt kliensem. Fényesen megnyerem perét. Hat hét múlva szabad lesz és boldog. (El.)

TIZENÖTÖDIK JELENET.

TIVADAR. ACHILLES.

Achilles. Hat hét múlva! Hát én hat hétig tartsam magát a hajómon?

Tivadar. Micsoda! Csak nem akar itt tartani?

Achilles. Ne féljen, nem lesz alkalmatlan, majd berendeztetek egy szép kabint a számára...

Tivadar. De én nem tűröm...!

Achilles. Legyen nyugodt, szívesen megteszem ez áldozatot Lilly kedvéért. Holnapután indulunk. Leviszem az Aldunára.

Tivadar. Az Aldunára!

Achilles. Szép utazás. Meg fogja látni Pancsovát, Belgrádot, Ruszcsukot - Gyurgyevót. - Lemegyünk egész a fekete tengerig. Meglátja a tengert - gondolja meg - a fekete tengert!

Tivadar. Ördög vigye a fekete tengert!

Achilles. Most pedig, mielőtt Lillyt új lakására kísérem, adok egy apai jó tanácsot. Lilly maga a megtettesült ártatlanság s azonfelül egy duna-gőzhajózási kapitány leánya; maga pedig - a mit sajnálattal tapasztaltam - kissé hajlandó a kikapásokra. Azt tanácslom tehát, hogy konzerválja magát - érti?

Tivadar. Eh! nem erről van most szó...!

Achilles. Hát mit akar többet? Ennél jobb tanácsot saját édes apja sem adhatna. (A szócsőhöz megy.)

Tivadar. Mi lesz ebből? Istenem! mi lesz mindebből?

Achilles (kikiált a szócsőn.) Márton és Péter le -!

Tivadar. Kapitány ur - még egyszer kérem - én nem türom ezt az erőszakot - bocsásson ki innen!

Achilles. De mikor mondom, hogy nem lesz alkalmatlan, nagyon szívesen látjuk. Ugyan ne legyen olyan szégyenlős! Hiszen félig-meddig atyafiak vagyunk!... Itt vannak a matrózok.

TIZENHATODIK JELENET.

ELŐBBIEK. PÉTER. EDUÁRD.

Achilles. Péter!

Péter. Parancs!

Achilles. Vedd föl ezt a ládát és hozd utánunk! Elbirod?

Péter. Hogyne birnám el, mikor én vagyok az erős Péter?

Achilles (Tivadarhoz.) Hallja! ő az erős Péter - és én parancsolok neki - jól vigyázzon...! Márton! Vedd kezébe ezt a két pisztolyt... Látod a patikárius urat?

Eduárd. Látom!

Achilles. Maradj itt, őrizd mint a szemedfényét, bánj vele a legnagyobb tisztelettel, és ha szökni akar, üsd le! Fejdeddel felelsz róla! Érted?

Eduárd. Értem.

Achilles (melegen rázva Tivadar kezét.) Viszontlátásig, kedves patikárius, viszontlátásig! A fedélzetem is meghagyom, hogy leüssék, ha ki akarna menni. Legyen nyugodt! Hat hét múlva szabad lesz és boldog. Előre Péter! fel a vitorlát! Hurrah! (El Péterrel, ki a ládát viszi utána.)

TIZENHETEDIK JELENET.

TIVADAR. EDUÁRD.

Tivadar (föl s alá jár. Eduárd mindenütt nyomában, feléje szegezve a pisztolyokat.) Az ördög hozott engem erre a hajóra! Ugyancsak szépen belekerültem a csávéba! Oh az a kaviár! nekem ugyan befizetett... Nem elég, hogy megfáztam, megáztam, náthát kaptam, álmatlan éjszakákat töltöttem, belebetegedtem - ez még semmi - most már elválok a feleségemtől - rásütöm, hogy megcsalt - a nyakamon van egy levegői művésznő, a kit feleségül kell vennem - és itt állok - börtönbe vetve, lánczra verve ebben a hajóban - azzal a szép kilátással, hogy hat hétig az Al-Dunán sétáljak és megnézzem a fekete tengert... Hát a patikám! hát az új gyógyszerári engedély! Vajjon micsoda képet vág Czilikém, mikor elolvassa a keresetlevelet? Képelem, hogy szeretne jól a nyakam közé huzni! Oh bár huzna a nyakam közé! Bizony isten! megérdemelném! Kellett ez nekem? Na most megvan, tessék a kaland, tessék a kaviár!

Eduárd (magában.) Kaviárra éhezik. Jó gyomra lehet! (Fenn.) Hallja az ur, most volna rá időnk, hogy megvizitáljon... Adjon valami jó orvosságot.

Tivadar (magában.) Orvosságot! Hah! mily gondolat! Így talán megszabadulhatok. (Fenn.) Hát beteg? Mi baja van? Mutassa a nyelvét!

Eduárd (a pisztolyokat Tivadarra szegezve, kinyújtja nyelvét.)

Tivadar. Hm! itt baj van, nagy baj, rögtön kell segíteni. Szerencsére van nálam orvosság.

Eduárd. Adjon csak valami jó erőset, a kitől mindjárt meggyógyulok.

Tivadar (nagy tárczát vesz ki zsebéből, félre.) Szerencsére magammal hoztam - vajjon van itt morphiium...? Van, hála istennek - ettől elalszik - és én mentve vagyok... (Fenn.) Itt van - nagyon jó orvosság - de erős - elbirja-e?

Eduárd. Ne féljen, olyan erős vagyok én, mint a bika.

Tivadar. De mégis - nehéz vele megbirkózni - vesse le a zubbonyát - sipkáját -

Eduárd. Hát neki kell vetközni?

Tivadar. Így sokkal biztosabban hat - rajta! - az övet is - így -

Eduárd (sipkáját, övét, zubbonyát leteszi, mialatt a pisztolyokat maga mellé helyezi.) Vigyázzon, meg ne szökjék, mert leütöm.

Tivadar. Ne féljen - egy jó patikárius soha sem szökik meg a beteg elől. Így ni... (a szerek közt keres, félre.) El ne téveszszük - ennyi épen elég lesz... (Fenn.) Jöjjön ide, nyissa ki a száját... (A port Eduárd szájába önti.) Most nyelje le - úgy-e jó?

Eduárd (nagyot nyelve.) Nagyon jó. Most hát meggyógyulok?

Tivadar. Mindjárt - mindjárt - úgy-e érez már valamit - valami édes érzést...?

Eduárd. Érzek valamit - de az nem édes -

Tivadar. Ez az - ez az - (karon fogja.) úgy-e mintha leragadnának a szemei...? (A kabin felé vezet.)

Eduárd (bágyadtan.) Inkább izzadok... Mellettem maradjon vagy leütöm... Jaj be izzadok!

Tivadar. Ez az - ez az - ne féljen, mindjárt jól lesz. - (A kabinajtón befelé tolja.)

Eduárd. Leütöm...

Tivadar. Feküdjék le! (Belöki, az ajtót becsukja s a kulcsot ráfordítja.)

TIZENNYOLCZADIK JELENET.

TIVADAR (egyedül, az ajtón hallgatózik. Alkonyodik, félhomály.)

Ugy! Csak aludjál, derék Eduárd! Jót fog tenni neked is, nekem is... Hála istennek! mentve vagyok. De most el gyorsan...! Ez a vízi-ló itt hagyta a ruháját - épen jó lesz nekem - a fedélzeten nem fognak rám ismerni a félhomályban... Oh! csak most szabaduljak ki ép bőrrel - esküszöm, soha, soha többé nem kívánok kaviárt...! (Vetkezni akar, a kabinajtón erős kopogás.) Mi ez? Még sem aludt el? Pedig épen a megfelelő adagot adtam be neki.

Eduárd (az ajtón keresztül.) Gyilkos! leütöm!

Tivadar. Mit jelent ez? Mi az ördögöt adtam én be ennek a vízi-lónak? Csak nem...! (Gyorsan előveszi tárczáját és a szereket nézi.) Persze, hogy morfium, de ennek a czethalnak dupla porciót kellett volna beadni... (az ajtón kopogás.) De most el, el ez ördögös hajóról! (Gyorsan leveti frakkját, s magára ölti Eduárd zubbonyát, övét és sipkáját.) Megvan! (A lépcső felé siet.)

TIZENKILENCZEDIK JELENET.

TIVADAR. ACHILLES. BRIGITTA. MÁRTHA, MIRANDA.

Achilles (a lépcső felső fokán.) Ezer orkán és tengeri vihar! Elveszett?

Tivadar (félre.) A kapitány! Meg vagyok löve! (Szemére húzva a sapkát, félre vonul.)

Brigitta. Mikor innen kimentünk, nem találtuk a fődélzeten -

Miranda. Azt gondoltuk, hogy a pajkos gyermek egyedül ment haza -

Mártha. Mi is haza siettünk, de otthon senki se látta...

Brigitta. Eltűnt...

Mártha. Elveszett...

Miranda. Bizonyosan az a csábitó ragadta el. (Mind lejönnek a lépcsőn.)

Achilles. A patikárius? Az nem lehet! Ő itt van, őrizet alatt... (körülnéz.) Ezer orkán! nincs itt... csak Mártont látom... Hej! Márton...!

Tivadar. (A homályba húzódva, halk, rekedt hangon.) Tessék!

Achilles. Márton! (félre.) Különös! Most nem protestál a Márton név ellen... (Fenn.) Márton! hová tetted a patikáriust?

Tivadar (sugva.) Oda zártam, mert rakonczátlankodott. (A kabin ajtóra mutat.)

Achilles. Márton! mért nem beszélsz fennhangon?

Tivadar. Berekedtem...

Achilles. Az más! (A vénlányokhoz.) Ne féljete, a patikárius itt van zár alatt. (Az ajtón erős kopogás.) Halljátok! kopog!

Brigitta. Hol van hát Marie?

Mártha. A hajón kellett maradnia.

Miranda. Csak nem ugrott a Dunába?

Brigitta. Marie!
Mártha (kiáltva.) Marcsa!
Miranda. Miczi!

HUSZADIK JELENET.

ELŐBBIEK. PISZTRÁNG.

Pisztráng (a lépcsőről.) A kisasszony elbujt a gépházba -
Mindhárom vénlány (elszörnyedve.) A gépházba!
Pisztráng. Én dugtam oda - nagyon szépen kért -
Achilles. Gazember!
Pisztráng. De most azt izeni, hogy kijön onnan, ha nem bántják!
Miranda. Milyen szeszély!
Mártha. Mondd neki, hogy jöjjön azonnal!
Brigitta. Vidd neki bocsánatunkat!
Pisztráng. Hurrah! (Elfut.)
Tivadar (félre.) Ebben a zürzavarban tán megszökhetnem. (A lépcső felé megy.)
Achilles (galléron ragadja és visszarántja.) Márton! itt maradj és gyujtsd meg a lámpát!
Tivadar (magában.) Végem van. Rám ismernek. Széttépnek! (Fölveszi a lámpát, földre ejti, összetörik.)
Achilles (nyakon üti Tivadart.) Ügyetlen!
Tivadar (félre.) Jaj! Milyen nyakleves!

HUSZONEGYEDIK JELENET.

ELŐBBIEK. MARISKA.

Mártha. Itt van a rossz leány!
Miranda. Jer ide, pajkos gyermek!
Brigitta. Hogy mertél a gépházba bujni?
Mariska. Meg akartam a néniket ijeszteni.
Brigitta. Megijeszteni! Micsoda illetlen tréfa ez? Miért akartál megijeszteni?
Mariska. Mert férjhez akarnak adni olyanhoz, a kit én nem szeretek.
Mártha. Honnan tudod, hogy kihez akarunk adni?
Mariska. Mintha nem vettem volna már tegnap észre.
Brigitta. És miért nem akarsz Achilles nejévé lenni?
Mariska. Mert csúnya.

Achilles. Micsoda?

Mariska. És káromkodik.

Achilles. Én soha sem káromkodom, ezer orkán és tengeri vihar!

Brigitta. Ez mind hiábavaló kifogás. Te mást szeretsz.

Mariska (daczosan.) Igenis, mást szeretek.

Mindhárom vénlány. Ah! ki az?

Mariska. Most már nem mondom meg.

Brigitta. Ő azt a csábító gyógyszerészt szereti!

Miranda. Azt a Don Juant!

Tivadar (félre.) Mít vétettem én, hogy minden nő belém bolondul?

Achilles. Megölöm a patikáriust.

Mártha. Rossz leány! ezért öntöttem én kebledbe oly józan gyakorlati elveket?

Miranda. Ezért emeltelek én a költészet égébe?

Brigitta. Ezért vezettelek én a nagyvilágba?

Achilles. Hogy most egy patikárius után vesd magadat?

Mariska. Higijenek akármit, én nem szólok semmit, mert akkor őt is bántanák.

Miranda. Ez a leány meg van babonázva.

Mártha. Szigorú rendszabályokat kell megragadnunk.

Brigitta. Marie! lázadó gyermek! nem érdemled meg, hogy szárnyaink alatt vigyünk el innen... Achilles, van valami megbízható embered, ki őt haza kísérje, míg mi családi tanácsot tartunk?

Achilles. Itt van Márton. Ostoba, de hű... Márton, kísérd a kisasszonyt haza a Vadászkürtbe, add át épen és sértetlenül a szobalánynak, azután strázsáld az ajtó előtt, fejeddel felelsz róla.

Tivadar (félre.) Valahára! (Megragadja Mariska kezét.) Siessünk! (A lépcsőre mennek.)

Brigitta. Menj színünk elől rossz gyermek!

Mariska (visszafordul a lépcsőn.) Ne haragudjanak a nénik, de én Achilles bácsi felesége nem leszek soha, soha!

Tivadar. Ugyan jöjjön már! (Elvonja magával.)

HUSZONKETTEDIK JELENET.

BRIGITTA. MIRANDA. MÁRTHA. ACHILLES.

Brigitta. Mily szörnyű lázadás! Ime a tulságos eszményi nevelés következménye.

Miranda. Az eszménység nem vitte volna annyira, ha a nagyvilági modor el nem kaptja.

Mártha. Mind a két oldala hibás volt. Egyedül csak gyakorlatilag kellett volna nevelni.

(Mindhárman egyszerre és kiabálva beszélnek.)

Achilles. Mind a három oldala jó volt, ne veszekedjete! Csak a patikai oldala rossz! (kopogás a kabinajtón.) Kopogj csak! mindjárt rád kerül a sor. (Az ajtó felé megy.) Gyere elő patikárius, gyere! (Kinyitja az ajtót.)

HUSZONHARMADIK JELENET.

ELŐBBIEK. EDUÁRD.

Eduárd (ingben, nadrágban, dúlt arczczal.) Gyilkos! megölt! megmérgezett!

Achilles (rémülten.) Ez az igazi Márton... De hát akkor a másik -!

Eduárd. A patikárius! Megmérgezett, becsukott, elvitte a ruhámat! Egy ingujjban hagyott. (fölkapja Tivadar frakkját s magára veszi.)

Achilles. A patikárius! És mi vele küldtük el a leányt.

Mártha (sikoltva.) Ah! gyermekem!

Miranda. A farkas torkában!

Brigitta. A csábitó körmei közt!

Mindhárman. Utána! (A lépcsőre tódulnak.)

Achilles. Megölöm a patikáriust! (Elrohan. Eduárd fejébe nyomja Tivadar claque-ját s utánuk rohan.)

A függöny legördül.

HARMADIK FELVONÁS.

(Vendéglői szoba. Éjszaka.)

ELSŐ JELENET.

TIVADAR. MARISKA.

Tivadar (hevesen felszakítja az ajtót s berohan, maga után hurczolva Mariskát) Valahára! itt vagyok szobámban - (becsapja az ajtót és hallgatózik.)

Mariska. Uram, én nem itt lakom -

Tivadar. Csitt! szót se! (hallgatózik.)

Mariska. Vigyen engem haza!

Tivadar (hallgatózva.) Csendesen, vagy megölöm!

Mariska (sikolt) Ah!

Tivadar. Ne sikoltson - nem ölöm meg - inkább magamat végzem ki, csak legyen csendesen! (Hallgatózik.) Senki! (Eljön az ajtótól.) Egy pár perczre szabad vagyok - siessünk!

Mariska. Én a nénikhez akarok menni! (Sirva fakad.)

Tivadar. Ördög vigye a néniket! (Keres.) Hol van az a gyufa?

Mariska. Uram, ön örült!

Tivadar. Magam is azt kezdem hinni... Ne ingerelje az örültet! (Keresve.) Hol a pokolban van az a gyufa?

Mariska (sirva.) Én nem tudom, mit akar ön velem? A nénik azt parancsolták, hogy vigyen haza a Vadászkiáltásba és őrizzen az ajtó előtt, ön pedig megragadta a kezemet és alig léptünk ki a hajóból, futni kezdett, mint egy örült, most pedig ide hoz ebbe a sötét szobába. Én félek itt. Vigyen haza a nénikhez!

Tivadar. Valahára megtaláltam. (Gyertyát gyújt.) Gyorsan munkára!

Mariska. Ah! ön nem a matróz...?

Tivadar. Nem, kisasszony, én a patikárius vagyok, a szerencsétlen Poroszkay Tivadar - legyen csendesen - életünkkel játszunk mindketten.

Mariska. Nagy ég! hova hozott ön engem? Mit akar velem? Vigyen a nénikhez, vagy mindjárt segítségért kiáltok.

Tivadar. Ne kiáltson segítségért, mert kiugrom az ablakon, és akkor lelkén lesz a halálom.

Mariska. Oh istenem! mit akar hát tenni?

Tivadar (Kinyitja a szekrény ajtaját.) Először is (különbféle ruhadarabokat dob a földre.) pakolni - haza utazni - elrejtőzöm - bezárkózom a laboratóriumba - eltagadom, hogy valaha Pesten voltam - (az ágy alól egy bőröndöt huz ki.) Aztán jöjjön a minnek jönni kell - csak innen szabaduljak...

Mariska. De mi lesz belőlem? Istenem! mi lesz belőlem?

Tivadar (magában, mialatt ruháit a bőröndbe gyüri.) Az igaz, mi lesz belőle? Szegény leány! Ime egy sziv, melyet én téptem darabokra. Átkos végzet! (Tovább pakol.)

Mariska. Feleljen, uram, mit akar velem tenni?

Tivadar (egy kabátot a földön összehajtogatva.) Nyugodjék meg a végzetben kisasszony! Nem lehet... Én nő vagyok - nagyon is - lehet mondani, duplán - szívem vérzik, de nem lehet! (A bőröndbe teszi a kabátot.)

Mariska. Mit beszél? Oh istenem! Miért hozott engem ide?

Tivadar (pakolva.) Menekülni kellett - nem vihettem haza... Boldogtalan leány! mondjon le rólam - én végzetes egyéniség vagyok - átok nehezedik fejemre... Ismerek egy derék ifjút, ki önért lángol - oh! ne kösse sorsát az én átkos egyéniségemhez!

Mariska. Mily zavart beszéd! Jaj nekem! Hiszen ön mégis örült...

Tivadar. Ezt már többen mondták a lefolyt huszonnégy óra alatt, s valóban kezdem hinni, hogy igazuk volt... Ne csatolja sorsát egy örülthez - térjen vissza szerető nagynénjeihez!

Mariska. Hiszen én is azt akarom... (Az ajtót kívülről nyitják.)

Tivadar (rémülten.) Elfeledtem becsukni az ajtót. El ne áruljon vagy megölöm! (Gyorsan elfújja a gyertyát, a földre guggol s fejét a bőröndbe hajtja, mintha erősen pakolna.)

Mariska. Ne fujja el a gyertyát! Én félek a sötétben!

MÁSODIK JELENET.

ELŐBBIEK. CZILI.

Czili (égő gyertyával.) Ki fél itt a sötétben? Talán az a jó madár...? Ah! egy hölgy... (Bókolva.) Kisasszony! van szerencsém. Kegyed az a bizonyos? (Asztalra teszi a gyertyát.)

Mariska. Asszonyom, én nem értem...

Tivadar (félre.) Mi lesz ebből? Istenem, mi lesz mindebből? (Egészen a bőröndbe dugja fejét.)

Czili (körülnéz.) Azt gondoltam, hogy Poroszkay ur jött haza - nem mondhatom, hogy férjem, mert el fogunk válni -

Tivadar (magában.) Hogy sietett az a pervesztő!

Czili (indulatosan.) Végbucsut akartam tőle venni - megemlegette volna!... (ismét gunyos udvarias hangján.) De azért nem sajnálom, hogy felfáradtam - legalább szerencsém van a kedves kisasszonynyal megismerkedni. (Ujra bókol.)

Mariska (bókol, zavartan.) Részemről a szerencse...

Czili. Remélem, nem csalódom, kegyed az a bizonyos - Poroszkay ur másodika -

Mariska. Másodika! Mit akar ön, asszonyom?

Czili. Hogyne! hiszen ott guggol a matróz is - hallottam az ügyvédtől, hogy kegyed hajós-kisasszony - látom, Poroszkay ur holmijáért jöttek - ő hát a hajón maradt? Nem is jön már a szárazföldre? Nagyon sajnálom... (indulatosan.) Szerettem volna végbucsut venni tőle!

Mariska. De asszonyom, hiszen Poroszkay ur -

Czili. Tudom - tudom - az ügyvéd már mindent elmondott... Matróz! jól elpakoljon mindent... Vigyázzon, itt ne felejtessen valamit... (A szekrényből kivesz egy bundát s Tivadarra dobja.)

Mariska. De asszonyom, én nem ismerem önt -

Czili. Annál jobban ismerem én. - (Leül.) Megengedi? Mert hiszen e szobában kegyed van itthon... Kérem, megengedi?

Mariska. Tessék!

Tivadar (a bunda alatt) Jaj! most már leül!

Czili (fojtott méreggel nézve Mariskát, igen udvariasan.) Oh kegyed nagyon boldog lesz veled... (Indulatosan.) Az az élnélhetetlen!... (Nyájasan.) Fogadja szerencse-kívánatomat... (Indulatosan.) Jaj! csak itt volna, hogy kikaparhatnám a szemét. Ne húzódjék tőlem kisasszony, hiszen látja, hogy őszintén örülök boldogságának. (Felugrik, indulatosan megragadja Mariska kezét.) Tudja meg, hogy ő egy gyámoltalan szörnyeteg, aki olyan bárgyú, hogy mindig kordában kell tartani; különben csupa ostobaságból önt is épen úgy megcsalja, mint engem! (Nyájasan.) Legyenek boldogok, tiszta szívből kívánom.

Tivadar (magában.) Most talán megszökhetném. (Fölkel s az ajtó felé lopózik.)

Mariska (félre.) Oh istenem! talán ez az asszonyság is örült?

Czili. Hanem az igaz, hogy minden bárgyúsága mellett is jó izlése van... (Mefogja Mariska kezét.) Milyen szende arc! Szép szemek! Puha kéz! (A tükör elé vonja.) Nézzük csak! De hát mivel szebb nálam? Nem olyan szende az én arcom? Nem olyan szép az én szemem is? Oh az élnélhetetlen! de neki változás kell! Hány éves a kisasszony?

Mariska (félénken.) Tizenhatsz...

Czili. Én tizenhat voltam, mikor elvett! Oh a gonosztevő! Milyen boldog volt akkor! Be sajnálom, hogy olyan boldoggá tettem... Persze, most már elmúlt! Neki csak husz éven alul kell...! Jaj, ha most itt volna...! De nem mert eljönni, még a ruháit is mással viteti el! Matróz, itt ne felejtessen valamit! (Ruhákat vesz ki a szekrényből s Tivadarra dobja.)

Tivadar (visszatérdel a bőrönd mellé.) Megcsipett.

Czili (megragadja Mariska kezét s újra a tükör elé áll vele.) Szeretném tudni, mi vette úgy el eszét annak a szerencsétlennek? Milyen tartás! Milyen toille! Hiszen a kisasszony öltözködni sem tud! De mit ért hozzá az az élnélhetetlen? (Ellöki Mariska kezét.) Ne gondolja, kedves kisasszony, hogy haragszom! Ellenkezőleg, el vagyok ragadtatva. Legyen veled boldog, ha ugyan boldog lehet egy olyan gyámoltalannal! Én részemről örülök, hogy megszabadulok tőle! Használni fogom szabadságomat... Szemben lakik egy tüzér-hadnagy, a ki egész nap ablakomat nézi és integet. Eddig rá sem néztem, de most szabad vagyok, meg fogom hallgatni.

Tivadar (félre.) Tüzér hadnagy!

Czili. Mondja meg neki kedves kisasszony, hogy vigasztalni fogom magamat - a tüzér-hadnaggyal -

Tivadar. Mit hallok! (Az ajtót kívülről kinyitják.) Megint jönnek! (Felugrik, hirtelen elfújja a gyertyát s ismét leguggol.) Most már jöjjön, a minek jönni kell.

Czili. Ki fújta el a gyertyát?

Mariska (magában.) Mi lesz ebből? - Oh istenem! ne hagyj el!

HARMADIK JELENET.

ELŐBBIEK. MASZLAGI.

Czili (Maszlagihoz ugrik.) Itt vagy végre? Nesze! fogadd végbucsumat! (Pofon üti.)

Tivadar (félre.) Milyent csattant! Ez nekem volt szánva.

Maszlagi. Ki fogad engem e meglepő üdvözlettel?

Czili. Mit hallok! Ez Maszlagi hangja! Maszlagi, önt vágtam pofon?

Maszlagi. Nekem volt szerencsém! És nagysád miért hozta érintkezésbe gyöngéd tenyerét arczbőröm felületével?

Czili. Nem önnek volt szánva.

Maszlagi. Ez már más.

Czili. Mit keres itt?

Maszlagi. Zajt hallottam e szobában s azt hittem, hogy tisztelt főnököm, Poroszkay ur érkezett haza... De ha megengedi nagysád, világot gyujtok... A sötét szoba új tápot adhatna az aljas rágalomnak, melylyel Poroszkay ur mindkettőnk jó hírét elhomályosította. Zsebem tele van gyújtó-fákkal. (Az asztalhoz megy, s Tivadarban megbotlik.)

Tivadar (tompá nyögéssel.) Jaj!

Maszlagi. Ki nyujtózik itt a földön?

Czili. Ne törődjék vele! Csak a matróz.

Maszlagi. Bocsánat, tisztelt matróz ur! (Meggyujtja a gyertyát. Tivadar egészen a bunda és ruhák közé mélyed.)

Czili. Oh csak itt volna az a szörnyeteg!

Maszlagi. Nincs itt? Pedig óhajtom látását. De ime egy hölgy.

Czili. Ne törődjék vele. Ez a kedves Poroszkay ur másodika...

Maszlagi (bókol Mariska előtt.) Nagysád, fogadja üdvözetemet... Kegyed a világ legfeketébb szörnyetegéhez kötötte sorsát... De hol van ő?

Czili. Nem mert ide jönni - hajóján maradt, a Delfinen - csak a kisasszonyt és azt a matrózt küldte el ruháiért... Matróz, itt ne feledjen valamit... (A szekrényből ruhákat dob Tivadarra.)

Maszlagi. Megyek hát s tüstént fölkeresem a hajón.

Czili. Mit akar vele?

Maszlagi. Megölni óhajtom.

Tivadar (félre.) Mit hallok! ez a mulya is megbőszült? (A ruhák közé dugja fejét.)

Maszlagi. Megölöm vagy meghalok. Az élet elvesztette rám nézve minden becsét. Ilka kisasszony, nagysád tisztelt huga, kihallgatta az ügyvédet, midőn közölte nagysáddal Poroszkay ur elválási szándékát és azon irtóztató vádját, melynél fogva én nagysáddal tilos szerelmi viszonyt folytatnék. Ilka kisasszony elhitte e rémes vádat, és azóta oda lenn zokog szobájában, engem szörnyetegnek nevez és visszaadta jegygyűrűmet. Itt van. (Mutatja ujján.)

Czili. Tessék! Ez is annak a jó madárnak a munkája! Szegény hugomat boldogtalanná teszi és megrontja házasságát! Oh csak itt volna most a kezem ügyében. Engem vádol, engem! és még hozzá Maszlagival! Mintha nem tudtam volna jobbat találni, ha épen akartam volna!

Maszlagi. Nagysád bizonyoságot tehet mellettem, hogy soha sem emeltem szememet főnököm nejeére... De Ilka kisasszony kérlelhetetlen... Azon rögeszmében szenved, hogy az ügyvédek mindig igazat mondanak. Boldogságom tönkre van téve; nincs más hátra, mint megölni tisztelt főnökömet. Megyek a Delfinre. Isten önnel nagysád! Vagy élve fog látni vagy sehogy! (El.)

Czili. Nos, kisasszony, hát nem rohan utána? Különböznél ne féljen, egyiknek sem lesz baja, egyik olyan élethetetlen, mint a másik... Csak szegény hugom lett boldogtalanná - meg én - ... Rajta! örvendjen hát még diadalának...!

Mariska. Még egyszer mondom, hogy én nem értem önt. Ha nem örült, úgy hallgasson ki... Engem akaratom ellen hoztak ide - hugát sajnálom - de nem tehetek róla - oh - istenem! elég boldogtalan vagyok én magam is! (Sirva fakad)

(Az ajtó nyílik.)

NEGYEDIK JELENET.

ELŐBBIEK. OSZKÁR.

Mariska. Ah! Oszkár ur! valahára! mentsen meg! (hozzá rohan.)

Oszkár. Mariska!

Czili. Hát ezek ismerik egymást?

Oszkár. Tivi bácsit keresem. Nincs itt?

Czili. Ne itt keresse azt a jó madarat! Képzelve csak, mit művelt! Feljön Pestre azzal a szándékkal, hogy egy új gyógyszerári engedélyért folyamodjék. Engem erővel rábeszél, hogy maradjak otthon. Gyanakodni kezdtem rá, s mivel Maszlagi éppen másnap megkérte Ilka hugom kezét, gondoltam, feljövök velük Pestre a kelengyét megvenni, s egyúttal utána nézek, nem lőtt-e valami bakot az én gyámoltalanom?

Oszkár. És lőtt?

Czili. De még milyent! Ma este beállít hozzám egy alamuszi ügyvéd - és gondolja csak - azzal lep meg, hogy az én élethetetlen férjem válópert indít ellenem, mert szerelmi viszonyom van Maszlagival! Képzelve - Maszlagival - a hugom vőlegényével... Oh csak itt volna a kezem ügyében!... Engem majd megütött a guta...! Hát még mikor megmondta az ügyvéd, hogy mért akar tőlem elválni? Mert belebolondult egy hajós kisasszonyba... Itt van ni! van szerencsém bemutatni Poroszkay ur másodikát!

Mariska. Oszkár ur! kérem, védjen meg! Mondja meg ennek az asszonyságnak -

Czili. Kikérem magamnak, kisasszony! Én nem vagyok asszonyság, hanem nagysád!

Mariska. Mondja meg ennek a nagysádnak, hogy én nem vagyok se második, se hajós-kisasszony, és nem tudom, mit akar velem?

Czili. Nem a hajós-kisasszony? Hát akkor mit keres éjnek-éjszakáján ebben a szobában?

Oszkár. Az mindjárt ki fog tűnni... Czili nagysám, legyen nyugodt, Tivi bácsi ártatlan.

Czili. Szép ártatlanság!

Oszkár. Kényszerítve volt - törbe csalták - de már megszökött a hajóról... Éppen most találkoztam a Barlangi kisasszonyokkal, meg a kapitánnyal - keresik -

Tivadar (félre.) Végem van!

Oszkár. Épen azért siettem előre, hogy figyelmeztessen Tivi bácsit, mert nagy veszély fenyegeti. Azt mondják, hogy megmérgezett egy matrózt...

Tivadar (kiemelkedik a ruhák közül, kiáltva.) Hazugság!

Oszkár. Tivi bácsi!

Czili. Ah! a matróz... Hát te vagy jó madár?

Tivadar. Szidjatok akárhogy, nem bánom, hallgatok... De azt ne mondjátok, hogy orvosság helyett mérget adtam be valakinek! Ezt egy patikárius sem tűrheti szó nélkül...

Czili (lassan feléje megy.) Ah! itt van tehát ön uram?... És nem sülyed a föld alá? Búcsúzni jött...? (Indulatosan.) Jól van, fogadja végbúcsúmat...! (fölemeli kezét.)

Tivadar (feléje nyújtja arcát.) Itt van - üss pofon - tépd meg a hajamat - kapard ki a szememet - megérdemlem - jól fog esni -

Czili. Jól fog esni? (Leereszti karját.) Akkor azért sem! (Bókolva.) Tessék megházasodni!

Tivadar (arcát nyújtja.) Legalább egy pofont - olyan jó csattanósat, a milyent Maszlaginak adtál - kérlek édes Czilikém!

Czili. Megtiltom, hogy édes Czilikéjének nevezzen! (Bókolva.) Tessék megházasodni! Majd én is vigasztalni fogom magamat.

Tivadar. Czeczilia!

Oszkár. De nagysád! Tivi bácsi ártatlan!

Czili. Ártatlan! Hát a válóper?

Tivadar. Ünnepelesen visszavonom. (Arcát nyújtva.) Kérek egy pofont.

Czili (bókolva.) Csak tessék megházasodni, kedves Poroszkay ur! Oh ne higgye, hogy busulni fogok! Majd vigasztalom magamat. (Indulatosan.) Szörnyeteg! Még a patikáját is általam kaptam! (fojtott méreggel, igen udvarias hangon.) Legyen boldog, kedves Poroszkay ur - legyen boldog a hajós-kisasszonnyal - (sirva fakad.) Boldogabb, mint velem volt... Én is boldog leszek a tüzerhadnaggyal... (Indulatosan.) Azért is boldog leszek... Csak tessék elválni! (El, hevesen becsapva maga után az ajtót.)

Tivadar. Czeczilia! (Kidugja fejét az ajtón. Erős csattanás.) Jaj! (Visszakapja fejét, arcát dörzsölve.) Ez aztán hatalmas volt!

ÖTÖDIK JELENET.

OSZKÁR. TIVADAR. MARISKA.

Oszkár. Ez megvan! De hát a kapitány, hát a Barlangi kisasszonyok!

Tivadar. Jaj nekem! ezekről meg is feledkeztem.

Mariska. Oszkár ur! vigyen a nénikhez!

Oszkár. Legyen nyugodt kisasszony! Mindjárt itt lesznek.

Tivadar. Itt lesznek? Mi az ördög!

Oszkár. A kapitány is - a megölt matróz is - tudják lakását... Siessen Tivi bácsi - azaz bocsánat! most már nem tudom - tegezzem vagy bácsizzam?

Tivadar. Csak bácsizz, bácsizz! Bár örökre bácsi maradtam volna! (Gyorsan pakolni kezd.) De most nincs időm - megyek, szököm - Czilikémmel majd kibékülök - csak egyszer Kikindán legyek - aztán jöjjön, a minek jönnie kell... (A bőrönd mellé térdel s ruháit berakja.) Jaj be éhes vagyok! Huszonnégy órája koplalok - először a szerelemtől, azután az ijedségtől...

Oszkár. Mariska kisasszony! a nénik mindjárt itt lesznek - nagyon fel vannak indulva...

Mariska. Oh Oszkár ur! védjen meg...

Oszkár. Nincs sok időnk hosszú magyarázatokra. Feleljen kérdéseimre röviden - egy szóval - csak egyetlen egy szóval -

Mariska. Minő kérdésekre?

Oszkár. Szeret engem kisasszony?

Mariska. Oh istenem! hogy lehet erre egy szóval felelni?

Oszkár. Gyorsan, kérem! Mindjárt itt lesznek a nénik. Szeret?

Mariska. Nagyon!

Tivadar (magában.) Ugy látszik, nem engem szeret. Hála istennek! egygyel kevesebb.

Oszkár. Akar-e nőm lenni?

Mariska. Erre is egy szóval feleljek?

Oszkár. Gyorsan! Mindjárt itt lesznek a nénik. Akar-e nőm lenni?

Mariska. Szívesen.

Oszkár. Angyal! (Megcsókolja Mariska kezét.)

Tivadar (pakolás közben.) Milyen röviden tudnak végezni... Jaj be éhes vagyok!

Oszkár. Bizza rám magát. Nincs időnk, hogy utasításokat adjak, azért arra kérem, hogy ha itt lesznek a nénik, akármit szólnak, kérdeznek, ne feleljen egy szót se, nehogy elrontsa tervemet. Legyen néma s hagyja rám a többit.

Mariska. Igen, de nem fognak megharagudni? Szegény nénik, olyan jók hozzám!

Oszkár. Bizza csak rám!... Épen ez által fogjuk kiengesztelni.

Tivadar (becsukja bőröndjét.) Hála istennek, készen vagyok. - Kikindáig meg sem állok. Oszkár, fizesd ki a számlámat. Nincs egy zsemle a zsebedben? Se baj! majd eszem a vasutnál. (Bőröndjét maga után huzva, az ajtó felé indul. Ez kinyílik, s egymásután méltósággal belépnek Brigitta, Mártha és Miranda.)

HATODIK JELENET.

ELŐBBIEK. BRIGITTA, MÁRTHA, MIRANDA.

Brigitta (fenséggel.) Vissza!

Mártha. Miranda. Vissza!

Tivadar (félre.) Beütött a mennykő. (fenn.) Bocsánat, a vonat mindjárt elindul - ajánlom magamat! (Az ajtó felé megy.)

Mindhárom vénlány (az ajtó elé áll.) Soha!

Brigitta. Itt vegye el gonoszságai büntetését!

Miranda. Don Juan!

Mártha Sardanapal!

Brigitta. Caracalla!

Tivadar. Milyen nevek! Bocsánat, az én nevem - (félre.) bizony, nincs mit dicsekedni a nevemmel.

Brigitta. Az ur neve sátán.

Miranda. Csak is egy ember-alakba öltözött sátán lehetett képes ily incselkedésre.

Mártha (Mariskára mutat.) Ime, itt áll az áldozat.

Brigitta. Boldogtalan leány! nem sülyedsz a föld alá?

Tivadar (magában.) No, most már rajta a sor (Leül a bőröndre.) Jaj be éhes vagyok!

Brigitta. Oh Oszkár ur! ön is itt van? Mit mond mindezekhez?

Oszkár. Meg vagyok semmisülve.

Miranda. Mindnyájan meg vagyunk semmisülve! Ugy, rossz lány, süsd a földre szemedet!

Mártha. Ne szólj egy szót se!

Brigitta. Ne mentesd magadat! Mi már itéltünk!

Tivadar (magában.) Milyen vizözön.

Mártha. Mit is hozhatnál föl mentségedre?

Mariska (némán int kezével és fejét rázza.)

Miranda. Szólj, mivel igazolhatod e hallatlan könnyelműséget?

Mariska (szívére tett kézzel sóhajt és fejét rázza.)

Brigitta. Halljuk, van-e valami mentséged?

Mariska (szertartásosan bókol és fejét rázza.)

Mártha. Mit jelent ez?

Miranda. Talán az ijedtség vette el szavadat?

Brigitta. Vagy talán e gonosztevő csonkitotta meg nyelvedet?

Tivadar. Kérem, én nem csonkitottam meg semmijét.

Mindhárom vénlány. Hallgasson! (Mariskához.) Néma vagy?

Mariska. Nem, édes nénik, nem vagyok néma.

Mártha. Mért nem beszélsz hát?

Mariska (csipőre tett kézzel.) Mert sokkal hasznosabbnak és gyakorlatiabbnak tartom a hallgatást. (Mirandához, átszellemült arczczal.) Mert ez a némaság oly regényes és oly rejtelmes sejtelmeket ébreszt az emberi lélekben. (Brigittához, szertartásos bókkal.) Mert a nagyvilági hölgy illemtana azt tanítja, hogy a leány, mikor zavarba jön, hallgasson.

Mártha. Most már melyiket higyjük el a három közül?

Miranda. Az eszményi ok nem kielégítő.

Brigitta. A nagyvilági ok impertinens.

Tivadar. Így van az, ha egy leányból hármat nevelnek.

Mindhárom vénlány. Hallgasson!

Oszkár. A kisasszony annyira meg van hatva nagysádtok haragja által, hogy nem mer egyenesen nagysádtokkal beszélni; hanem engem kért meg, hogy tolmácsa legyek.

Brigitta. Legyen tolmácsunk, kedves Oszkár ur.

Mártha. Mert még sok végezni valónk lesz.

Miranda. Itt ül ez a kalandor.

Mártha. Ez a csábító!

Brigitta. Ez az arszlán! (Eljönnek az ajtótól.)

Tivadar. Most már megint rajtam a sor. (fölkel.)

Mártha. De fogadom, hogy helyre fogja állítani e szegény leány jó hírét.

Tivadar. Hát már minden leány jó hírét nekem kell helyreállítani? (félre.) Az ajtó szabad lett. (Az ajtó felé huzódik.)

Brigitta. Van még törvény és igazság a nap alatt!

Tivadar. Jöjjön a minek jönnie kell! (Kiugrik az ajtón.)

Mártha. Megszökött!

Miranda. Oh a kalandor!

Brigitta. Oszkár ur! üldözze!

Achilles (kivül.) Fogd meg a patikáriust!

Mindhárom vénlány. Ah! megfogták.

HETEDIK JELENET.

ELŐBBIEK. ZÚGHY. LILLY. ACHILLES. EDUÁRD. TIVADAR.

(Achilles és Eduárd Tivadart hozzák.)

Achilles. Itt van a rabló, a csábító, a méregkeverő, a patikárius!

Eduárd (frakkban, fején claque.) Gyilkos! megölt!

Tivadar. Hogy az ördögben öltem volna meg, mikor most is a galléromat fogja?

Achilles. Mindegy! azért mégis fel fogjuk akasztatni.

Eduárd. Adja vissza a ruhámat! (Erővel le akarja húzni ruháit Tivadarról.)

Brigitta. Ah! csak nem akarjátok itt levetköztetni ez embert? (Mindhárom vénlány eltakarja szemét.)

Achilles. Márton! állj az ajtó mellé. (Eduárd az ajtóhoz megy.) És most reszkess, bűnös patikárius! Itt állnak áldozataid!

Tivadar. Ne tegezzen! Nem ismerem az urat!

Achilles. Nem ismersz? De ismerni fogod áldozataidat!... Ime, kedves rokonok, azért nem jöhettek mindjárt veletek! Ide akartam hozni a szerencsétlen áldozatot és az ügyvédet! Itt áll az áldozat...

Lilly (bókolva.) Én vagyok az áldozat.

Achilles. És itt van az ügyvéd, a ki az árbocot is kipereli a vitorla alól. Beszéljen ügyvéd ur, azért fizetjük, hogy beszéljen.

Zúghy. Van szerencsém jelenteni a tisztelt törvényszéknek, akarom mondani, társaságnak, hogy Poroszkay urnak súlyos kötelezettségei vannak Lilly kisasszony iránt...

Lilly (bókolva.) Jelen.

Zúghy. A kinek nevezett Poroszkay ur házasságot ígért...

Brigitta. Mit hallok! Ennek is?

Mártha. Két leányt tett szerencsétlenné!

Miranda. Don Juan!

Mártha. Sardanapal!

Brigitta. Caracalla!

Achilles. Török basa!

Oszkár. Uraim, hölgyeim, tisztázzuk az eszméket! Poroszkay ur két hölgynek tartozik jóvá tétellel...

Tivadar. Micsoda! Oszkár! te is ellenem fordulsz?

Achilles. Fogd be a szádat!

Tivadar. Fogd be te, ha már épen tegezzük egymást!

Achilles (vérszomjasan.) Itt ma patikárius-halál lesz!

Oszkár. Lilly kisasszony az első...

Mindhárom vénlány. Nem úgy van! Mi vagyunk az elsők!

Zúghy. Lilly kisasszony az első.

Mindhárom vénlány. Ő a második.

Tivadar. Nincs itt sem első, sem második.

(Mindhárman egyszerre és kiabálva beszélnek.)

Oszkár. Uraim és hölgyeim! mindenekelőtt azt döntsük el, ki az első és ki a második?

NYOLCZADIK JELENET.

ELŐBBIEK. CZILI.

Czili (hevesen jó, Eduárdot félrelökve az ajtóból.) Én vagyok az első!

Mindhárom vénlány. Ki ez a nő?

Czili. Ki vagyok? Kérdezzék meg a kedves Poroszkay urat, ki vagyok? Talán még emlékszik rám?

Tivadar (félre.) Most már belém üthet az istennyila!

Zúghy. Nekem van szerencsém e hölgyet ismerni. Ő Poroszkay ur első neje.

Mártha. Neje! Neje is van?

Miranda. Három áldozat!

Brigitta. És az ur még most sem sülyed a föld alá?

Tivadar. Bár oda sülyedhetnék.

Brigitta. (Mariskához.) Látod te szerencsétlen leány?

Mariska (némán mutatja, hogy nem szólhat és sirva fakad.)

Tivadar. Czeczilia!

Czili. Megtiltom, hogy Czecziliának nevezzen! Nem ismerem önt. (Sirva fakad.)

Achilles (sugva Lillyhez.) Sirjon!

Lilly. Minek?

Achilles. Mindaketten sirnak. Maga a harmadik áldozat. Jajgasson!

Lilly (sirva.) Jaj nekem! Mi lesz belőlem? Mamám! mamám!

Achilles (Tivadart Lilly felé fordítja.) Tessék! gyönyörködjék áldozatában!

Mindhárom vénlány (Tivadart Mariska felé fordítja.) Nem égetik lelkét e könnyek?

Zúghy (Tivadart Czili felé fordítja.) Ez mind az ön műve!

Tivadar (elkeseredve.) Hát tehetek én róla? Ha annyira belém szerettek, jól van, elveszem mind a hármat, aztán hagyjanak nekem békét!

Mindhárom vénlány (sikoltva.) Szörnyeteg!

Zúghy. Trigamia!

Achilles. Kiirtok a föld színéről minden patikáriust!

KILENCZEDIK JELENET.

ELŐBBIEK. MASZLAGI.

Maszlagi (komor ünnepélyességgel Tivadar elé lép.) Végre megtaláltam önt, tisztelt főnököm - nyomorult férfit!

Mindhárom vénlány. Hát ez ki?

Achilles. Ujabb áldozat.

Tivadar. Hagyjon békét! Ezt csak nem csábitottam el?

Maszlagi. Azt kérdik, ki vagyok? Szerencsétlen gyógyszerész-segéd vagyok, ki nőm hozományából gyógyszertárt vásárolva, önállóságra emelkedhettem volna. Ez ádáz ember - különben tisztelt főnököm - szétrombolta reményeimet - menyasszonyom visszaadta jeggyűrűmet - nincs hozomány, nincs patika. Szivem meghalt - jövőm megsemmisült - nincs

más hátra, mint hogy megöljem ez embert. Kerestem a hajón, a matrózok kidobtak - most itt állok - vérszomjasan lihegve - ime kesztyűm (Kesztyűt dob Tivadar elé.)

Tivadar. Maszlagi, ne bolondozzék, mert elcsapom.

Maszlagi. Én már előbb elcsaptam önt magamtól, tisztelt főnököm! Vegye fel kesztyűmet - várom válaszát! (Összefonja mellén karjait.)

Mártha. Van-e még gonoszság, a mit ez ember el nem követett?

Miranda. Nincs a földön több ily fekete lelkű szörnyeteg.

Brigitta. Emberi alakba öltözött sátán! (Mariska, Czili, Lilly zokognak.)

Achilles. Itt ma patikárius-halál lesz!

Oszkár (sugva.) Hogy izlik a kaviár, Tivi bácsi?

Tivadar (dühösen.) Eredj a pokolba!

Maszlagi. Öt perczig vártam - nem vette fel kesztyűmet. Uraim, önök tanui lovagias eljárásomnak. Megyek a fegyverekért! Isten önökkel, uraim és hölgyeim! Vagy élve fognak látni vagy sehogy! (El.)

TIZEDIK JELENET.

ELŐBBIEK (Maszlagi nélkül.)

Mártha. Szegény ember!

Miranda. Mennyi áldozat!

Achilles. Álljanak egymás mellé az áldozatok. (Czilit és Lillyt Mariska mellé vezeti.)

Brigitta. Mit tegyünk e szörnyeteggel?

Achilles. Én azt indítványozom, hogy etessük meg vele az egész patikáját.

Tivadar. Köszönöm szépen.

Mindhárom vénlány. Hallgasson!

Zúghy. Én azt indítványozom, hogy pereljék be mindnyájan, külön-külön. Én elvállalom valamennyit.

Tivadar. Ön az én ügyvédem, megfizettem.

Mindhárom vénlány. Hallgasson!

Oszkár. Az előbbi két indítványt nem tartom sem helyesnek, sem kivihetőnek. Részemről azt bátorodom ajánlani, hogy azonnal itt tartsunk törvényszéket a gonosztevő felett.

Mindhárom vénlány. Helyes!

Tivadar. Oszkár! te is ellenem fordulsz!

Oszkár (sugva.) Egyezzek bele mindenbe s meg fogom menteni.

Tivadar (fenn.) Elfogadom a törvényszéket.

Zúghy. De én nem fogadom el. Mint Poroszkay ur ügyvéde, tiltakozom e magán-törvénykezés ellen.

Tivadar. Nekem többé nem ügyvédem. Elcsapom.

Zúghy. Tessék a meghatalmazása. Én nem erőszakolom magamat senkire. (Átadja az ivet.)

Tivadar (zsebébe teszi.) Adja vissza a kétszáz forintomat is.

Zúghy (méltósággal.) Hogy egy ügyvéd visszaadja a meghatalmazást, melylyel a perlekedő fél megtiszteli, az már megtörtént; de hogy azt a pénzt is visszaadja, a melyet egyszer fölvettem, az még nem fordult elő a világtörténelemben. Uraim, hölgyeim, rendelkezésükre állok. Ki óhajtja jogi segítségemet?

Achilles. Álljon ide mellénk, legyen a mi ügyvédünk.

Zúghy. Igen szívesen. Kérek a bélyegre és előleges költségekre kétszáz forintot.

Achilles. Menjen a pokolba.

Zúghy. Kapitány ur! a jó ügyvéd soha sem hitelez... Nos, senki sem kéri jogi segítségemet...? Jó...! Szeretném látni, hogy fognak boldogulni ügyvéd nélkül? Vizontlátásig. (El.)

TIZENEGYEDIK JELENET.

ELŐBBIEK (Zúghy nélkül.)

Tivadar. Nincs több ügyvéd a szobában? No akkor elhiszem, hogy valahára tisztába jövünk.

Mindhárom vénlány. Hallgasson!

Achilles. Üljön le a bíróság. (Achilles és a három vénlány az asztalhoz ülnek.) Üljenek le az áldozatok is. (Mariska, Czili, Lilly leülnek.) A bíróság megalakult... De nincs elnök. Azt indítványozom, hogy válaszsunk korelnököt.

Brigitta (fölkel.) Mi mindhárman ikrek vagyunk.

Mártha. Miranda. (fölkelnek.) Egyik sem korosabb a másiknál.

Brigitta. De azért én, mint nagyvilági hölgy, kész vagyok a korelnökséget elvállalni. (Mindhárman leülnek.)

Oszkár (az éjjeli szekrényről csengetyüt tesz Brigitta elé.) Méltóztassék az elnöki csengetyü. (Leül Mariska mellé és halkán beszélget vele.)

Tivadar (félre.) Mi lesz ebből? Istenem, mi lesz mindebből? (A bőröndre ül.)

Achilles. Hogy mer az ur leülni? A bűnös állni szokott a törvényszék előtt. (Felrántja.)

Tivadar (félre.) Oh! csak kerülne egyszer patikámba ez a kapitány!

Brigitta (fölkel.) Itt áll tehát és ítéletét várja e gonosztevő, ez ármányos csábitó -

Tivadar. Tessék tekintetbe venni fiatalságomat -

Czili. Negyvennégy éves mult -

Tivadar. De csak vidéki évek - azok nem számítanak -

Brigitta. Hugom jó nevét csak házasság által szerezheti vissza. Így tanítja a nagyvilági hölgy illemtana.

Czili. De fájdalom! én még neje vagyok (fölkel).

Miranda. A válópert már megkezdette (fölkel.)

Lilly. Akkor engem kell elvennie (fölkel.)
Achilles (fölkel.) A patikárius házasodjék meg, punktum!
Mártha. Marcsa joga előbbre való. (Fölkel.)
Lilly. Ő csak a harmadik, én vagyok az első.
Czili. Ön csak a második, én vagyok az első.
Miranda. Az első és második fölött áll a harmadik joga.
Achilles. Az első és harmadik lépjen vissza a második elől!
Mindhárom vénlány. Első a mi becsületünk! Minket kell elvennie!
Tivadar (rémülten.) Most már őket is?
Brigitta (csenget. Mind leülnek.) Nem úgy értettük. Isten őrizzen!

TIZENKETTEDIK JELENET.

ELŐBBIEK. PINCZÉR.

Pinczér. Méltóztatik?
Achilles. Mit akar? Ki hívta?
Pinczér. Csengetni méltóztatott -
Achilles. Menjen a pokolba!
Tivadar. Nem! ha már itt van, hozzon egy sertésgerinczet!
Pinczér. Azonnal! (El.)
Brigitta. Sertésgerincz!
Miranda. Mily megrögzött gonosztevő!
Mártha. Sertést enni most!
Achilles. Erre csak egy patikárius képes!
Tivadar. Könnyü önöknek itélni tele gyomorral; de én már huszonnégy órája nem élek egyébbel, mint - kaviárral...
Pinczér (visszajön, egy adag ételt, kenyeret az asztalra tesz.) Itt a sertésgerincz. (El.)
Tivadar. Valahára! Tessék folytatni a tárgyalást. (Az asztalhoz ül.)
Mind. Borzasztó. (Mind fölkelnek.)
Achilles (elkapja a tányért.) Hogy is ne! A vádlott nem szokott a törvényszék előtt enni! Majd ha a siralomházban lesz - ott kap mindent.
Tivadar. De mikor majd kiugrik a szemem az éhségtől!
Achilles. Jól lakhatott kaviárral.
Tivadar. Hiszen abból sem kaptam - csak az árát fizettem meg - még pedig elég drágán.
Achilles (Eduárdnak adja a tányért) Nesze, edd meg ezt a sertésgerinczet!
Eduárd. Instálom, nincs étvágyam.

Achilles. Semmi rezonirozás! Fald fel ezt a gerinczet.

(Eduárd a szögletbe ül s megeszi a sertésgerinczet.)

Tivadar (félre.) Oh! csak kaphatnám egyszer az én konyhámra ezt a kapitányt!

Oszkár (főlkel.) Az előbbi tárgyalás annyira tisztázta már a helyzetet -

Achilles. Én most kevesebbet tudok, mint azelőtt.

Oszkár. Bocsánat, ő nagyságaik előtt annyira tisztázta a helyzetet, hogy már idején valónak látom egy indítvánnyal fellépni. Méltóztassék néhány perczre kiüríteni a törvényszéki termet.

Brigitta. Menjenek addig a tornácra.

Achilles. Én is? De én bíró vagyok.

Brigitta. Távozzál, ha Oszkár ur kívánja.

Achilles (magában.) Ki ez az Oszkár ur? Ezer orkán és tengeri vihar! (Fenn.) Márton! fogd nyakon a gonosztevőt, hogy meg ne szökjék. Csak aztán ne tartson sokáig az a titkos értekezés.

(Achilles és Eduárd Tivadart galléránál fogva, Czili, Lilly, Mariska el.)

TIZENHARMADIK JELENET.

BRIGITTA, MIRANDA, MÁRTHA, OSZKÁR.

Oszkár. Ah! mily csapás! Mint vérzik a szívem!

Mindhárom vénlány. Ah! mi vérkönnyeket sirunk.

Oszkár. Szívem vérzik - első sorban nagysádtokért... oh! mindenre képes volnék, hogy nagysádtokat megmentsem a fájdalomtól és szégyentől.

Mindhárom vénlány (egymásután megszorítva Oszkár kezét.) Tudom, Oszkár ur!

Oszkár. Én ugyan meg vagyok győződve a kisasszony ártatlanságáról - de a világ - a rossz nyelvek... Ah! sötét éj - idegen gyógyszerész - fogadó -

Mindhárom vénlány (eltakarva arcját.) Borzasztó!

Oszkár. Csak egy van, a mi megmentheti még a kisasszony jó hírét, - ha tüstént férjhez megy, - nem Poroszkayhoz - bár kötelessége volna elvenni - de neje van - a válóper új botrány - s aztán a másik kisasszonynak is vannak igényei -

Brigitta. Szörnyeteg!

Oszkár. Nincs tehát egyéb hátra, mint hogy más valaki, a kiből jobban meg lehet bizni - fölládozza magát s jóvátegye a csábító hibáját...

Brigitta. Hol lehetne ily nemes férfiut találni?

Oszkár. Nagysádtok ismernek engem - ismerik állásomat - véghetetlen tiszteletemet a Barlangi család iránt... Igen, vérző szívvel bár - lemondva reménytelen ábrándjaimról -

Mindhárom vénlány. Ah!

Oszkár. De azért - nagysádtok jó nevéért - igen, mindenre kész vagyok... El fogom venni a kisasszonyt, és ígérem, hogy boldoggá teszem.

Brigitta. Ön, Oszkár ur! Képes volna ez áldozatra?

Oszkár (lelkésülten.) Mire nem volnék képes nagysádtokért?

Mártha (megszoritja Oszkár kezét. Sugva.) Értem önt Oszkár ur! Ön nemes férfi.

Miranda (megszoritja Oszkár kezét. Sugva.) Értem önt Oszkár ur. Ön valódi lovag.

Brigitta (szintugy.) Értem önt, Oszkár ur! Ön valódi martyr!

Oszkár. Méltóztassék most a határozatot, szigorú parancs alakjában, tudtára adni a kisasszonynak.

Brigitta. Hívjuk be a vádlottakat. (Fölveszi a csengetyüt.) Nem, megint a pinczér jönne. (Leteszi s az ajtón kiszól.) Bejöhettek!

TIZENNEGYEDIK JELENET.

ELŐBBIEK. ACHILLES. EDUÁRD. TIVADAR. CZILI. LILLY. MARISKA.

Achilles. Vége van már a titkos konferenciának?

Brigitta (ünnepélyesen.) Vége. Mi határoztunk. Mariska - mert többé nem vagy méltó a nagyvilági Marie névre - állj ide és halld megmásíthatatlan ítéletünket. Egy hét múlva neje fogsz lenni Oszkár urnak!

Mariska. Édes néni!

Miranda. Szót se! Ez szigorú parancsunk!

Mariska (meg akarja csókolni kezét, Miranda elkapja.)

Mártha. Ha nem fogadsz szót, kitagadunk.

Mariska. Szót fogadok, édes néni, szót fogadok! (Egymásután megöleli, kezét csókol néneinek; ezek eleinte hidegen szabadkoznak, végre sirva fakadnak s egymásután karjaikba szorítják.)

Tivadar. Egygyel kevesebb. Most már csak kettő van hátra.

Achilles. Ezer orkán és tengeri vihar! Ez nem megy. A leány az én menyasszonyom!

Brigitta. Mit hallok! Elvennéd azok után, a mik történtek?

Achilles. El én!

Miranda. Ez már más. Ez esetben nem kívánhatjuk Oszkár urtól ama nagy áldozatot.

Mariska. De édes néni!

Brigitta. Szót se! Achilles neje léssz, punktum!

Oszkár. De nagysád!

Brigitta. Nem, Oszkár ur, nem engedem, hogy föláldozza magát. (Epedve.) Hisz ön mást szeret.

Oszkár. Az igaz, de... (Mariskához, sugva.) Legyen ismét néma.

Mariska (sugva.) Ez semmit sem használt. Most majd én próbálok valamit.

Brigitta. Achilles, vedd át arádat. Minél előbb meg kell tartanod esküvődet.

Achilles. Dupla gözerővel. Márton, üdvölvés!

Eduárd (a szögletben, eszik.) Hurrah!

Brigitta. Marie, nyujtsd kezedet vőlegényednek. Remélem, most már nincs kifogásod ellene.

Mariska. Oh! a világért sem. Hiszen én mindig szerettem Achilles bácsit.

Tivadar. Milyen izlés!

Czili. Csak te hallgass!

Brigitta. Ha szereted, annál jobb. Achilles, öleld át menyasszonyodat.

Achilles. Kifeszített vitorlával. (Mariskához.) Evezz karjaimba!

Mariska. Zátonyra jutottam. Ah! (Achilles karjaiba ájul.)

Mindhárom vénlány. Elájult! (Hozzá rohannak, ápolják.)

Achilles. Sülyed! Hol a mentő-csónak?

Lilly. Ezt én jobban megcsináltam volna.

Mariska. Hol vagyok?

Achilles. A Delfin földéltetén.

Brigitta. Marie, miért ajultál el?

Mariska. Miért? Nézzenek Achilles bácsira, a hitszegőre. Ah! mennyire szerettem és ő megcsalt! Mást szeret! Ah! Achilles! (Görcsökbe esik.)

Achilles. Ez a leány valódi örvény.

Mariska. Achilles, miért tevéd? Ruhás-láda - nem a te ruhád - Achilles, te hazug vagy - a sápadt asszony nem ugrott a Dunába Pancsova alatt!

Achilles. Belgrád vagy Pancsova alatt - de beleugrott.

Mariska. Nem igaz - a sápadt asszony itt van s te szereted őt! Itt van öve, Miranda néninél - czipője, Mártha néninél -

Brigitta. És nálam a főkötője - szörnyűség! (Kiveszi táskájából a főkötőt, Miranda az övét, Mártha a czipőt.)

Mariska (Lillyre mutat.) Ez a sápadt asszony!

Brigitta. Hah! mily rémes világosság! (Mindhárman Lillyhez rohannak, székre ültetik s reá próbálják a ruhadarabokat.) Ráillik! az övé!

Lilly. Persze hogy az enyém! Hogy merték elhozni a hajóról toillettemet?

Miranda. Achilles! le vagy álarcozva!

Brigitta. Ez hát a te szilárd erényed? Marie soha sem lesz a tied.

Mártha. Ki ez a kisasszony?

Oszkár. Feleljen, ki ez a kisasszony?

Achilles. Mi köze hozzá?

Oszkár (feléje lép.) Feleljen!

Achilles (Eduárd háta mögé huzódik.) Ezer orkán és tengeri vihar! Én Achilles kapitány vagyok!

Oszkár. Feleljen, vagy velem gyül meg a baja! (Feléje lép.)

Achilles (Eduárdot védőleg maga elé tartva.) Élet-halál ura hajómon! Reszkessen!

Oszkár. Egy cseppet sem.

Achilles (hátrálva.) Én nem félek... Achilles vagyok! Álljon meg!

Oszkár. Feleljen hát, minő jögon hozta ide Lilly kisasszonyt? Minő jögon toltá fel magát védőjeül? Apja neki?

Lilly. Az én papám már rég meghalt.

Oszkár. Kicsodája tehát? Feleljen!

Mindhárom vénlány. Igazold magadat!

Tivadar. Ahá! most rákerült a sor!

Achilles. Engem ne vallassatok! Én itt bíró vagyok, nem vádlott!

Oszkár. Feleljen, honnan ismeri ön e kisasszonyt?

Tivadar. Gyurgyevóban találta - a levegőben.

Achilles (ráordít.) Fogd be a szádat!

Tivadar (ordít.) Fogd be te, ha már tegezzük egymást!

Mind. Ki ez a kisasszony?

Achilles (dühösen.) Ha épen tudni akarjátok, hát a jegyese!

Mind. Jegyese!

Tivadar. Megint egygyel kevesebb!

Achilles. Feleségül veszem! Álljon mellém, Lilly! Azért is feleségül veszem, akármit mondanak a czápák!

Mindhárom vénlány (haraggal.) Czápák!

Lilly. Ugy is tudtam, hogy utoljára is maga vesz el.

Achilles. Három nap mulva lakodalmat tartunk! Márton! itt áll a Delfin kapitánynéja! Üdvölvés!

Eduárd Hurráh! (Fejéről a claqué-ot a levegőbe dobja.)

Tivadar. Ne törje el a claqué-omat!

Eduárd. A ruhámat! Adja vissza a ruhámat! (Rárohan.)

Tivadar (lerázza magáról.) Várjon, maga az utolsó személy. (Térdre hull Czili előtt.) Czeczilia!

Czili. Soha! (Bókol.) Tessék megházasodni!

Tivadar. Hiszen látod, hogy egyiknek sem kellek! Ártatlan vagyok, bocsáss meg!

Czili. Soha! Tessék megházasodni!

Mindhárom vénlány. Ugy kell neki!

TIZENÖTÖDIK JELENET.

ELŐBBIEK. MASZLAGI.

Maszlagi (kezében tálczát tart, melyen két mázos csupor van. Ünnepeélyesen Tivadarhoz lép.)
Ütött a rémes óra, a párbaj órája. Itt vannak fegyvereim, gyógyszerészhez méltó fegyverek.
Az egyik szilkében bicarbona sodae, a másikban cyankali - husz gramm, diluálva kétszáz
gramm destillált vizben - misce, da signaturam - válaszs és igyál.

Tivadar (fölkel.) Menjen a pokolba! (Kiüti Maszlagi kezéből a tálczát, a bögrék leesnek. A
nők sikoltva ugrálnak félre.)

Maszlagi. Ön lovagiatlan férfiú. Tudja meg, hogy menyasszonyom még mindig szörnye-
tegnék nevez s nem akar engedni. Kijelenté, hogy csak úgy hisz ártatlanságomban, ha ön
visszavonja rémes vádját s kibékül tisztelt nejével. Ez lehetetlen - azért vivnunk kell.
Egyikünk vagy élve hagyja el e szobát, vagy sehogy!

Tivadar. Látod Czilikém - hugod boldogsága kezedben van...

Czili. Legyen! - hugom boldogságáért - de csakis azért... Maszlagi, mondja meg Ilkának, hogy
férjem visszavonta vádját s kibékült velem...

Maszlagi. Tisztelt főnököm, megbocsátok önnek.

Mindhárom vénlány. Szegény asszony!

Achilles. Álnok patikárius!

Tivadar (kezét nyújtja.) Czilikém!

Czili (ellöki kezét) Semmi Czilikém! - csak hugom boldogságáért engedtem; de még nem
bocsátottam meg. Majd otthon számolunk!

Tivadar. Nem bánom, kötözz meg, verj vasra, tarts kenyéren és vizen...! Csakhogy most az
egyszer kiláboltam! (Mefogja Achilles, Oszkár és Maszlagi kezét, előre vonja.) Házasulandó
ifjak! fogadjatok el tőlem egy jó tanácsot: Soha se jöjjön étvágyotok kaviárra!

(Vége.)